

Nota van toelichting Uitvoeringsbesluit Jeugdwet

ALGEMEEN DEEL

1. Inleiding

Op grond van de Jeugdwet (hierna: wet) wordt de bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheid voor jeugdhulp en de uitvoering van kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering gedecentraliseerd naar gemeenten. Ontschotting van budgetten biedt gemeenten meer mogelijkheden voor integrale en daarmee effectievere hulp aan jeugdigen en gezinnen. Door de decentralisatie zijn gemeenten beter in staat maatwerk te bieden, afgestemd op de lokale situatie en uitgaande van de eigen mogelijkheden (eigen kracht) en de behoeften van individuele jeugdigen en hun ouders. Ondersteuning, hulp en zorg kunnen door gemeenten laagdrempelig, vroegtijdig en integraal worden aangeboden: 'één gezin, één plan, één regisseur'.

In het belang van jeugdigen en hun ouders én in het belang van een goede uitvoering van de wet alsmede de ministeriële verantwoordelijkheid voor het jeugdstelsel is in de wet de bevoegdheid opgenomen om bij (amvb) nadere regels te (kunnen) stellen. Dit Uitvoeringsbesluit Jeugdwet strekt tot invulling van deze bevoegdheid en bevat nadere regels ten aanzien van:

- de toegang tot jeugdhulp en het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (AMHK);
- de kwaliteit van jeugdhulp, certificering en professionalisering;
- de verwijzindex, burgerservicenummer en beleidsinformatie.

De inhoud van de nadere regels wordt in het onderstaande toegelicht. Daarbij wordt ook ingegaan op uitvoerings-, regeldruk- en financiële aspecten en de wijze waarop de uitkomsten van de internetconsultatie en het gevoerde bestuurlijke overleg zijn verwerkt.

2. Toegang tot jeugdhulp en advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling

Beschikbare deskundigheid voor toeleiding, advisering en bepalen aangewezen voorziening

De gemeente is verantwoordelijk voor de toeleiding, advisering en bepaling van de aangewezen vorm van jeugdhulp. De gemeente dient daarbij de beschikking te hebben over (een team van) deskundigen die in staat zijn om de jeugdhulp op een laagdrempelige en herkenbare manier aan te bieden, die ingezet kunnen worden voor crisishulp en die in staat zijn om andere professionals te adviseren.

Dit besluit stelt nadere eisen aan de deskundigheden waarover de gemeente moet beschikken. Het betreft vaardigheden met betrekking tot die problematiek waarbij de gemeente de verantwoordelijkheid heeft om jeugdhulp te bieden. Het gaat dan dus om opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen en opvoedingssituaties die jeugdigen kunnen bedreigen in hun ontwikkeling. De gemeente moet in staat zijn deze problemen te kunnen herkennen, beoordelen en door te verwijzen. Het is van belang dat de deskundigen het hulpaanbod van de gemeente kennen en gevalsgewijs kunnen beoordelen wat daarvan passend is, zodat zij hier naar kunnen doorverwijzen. De gestelde eisen zijn algemeen gehouden, opdat gemeenten de benodigde beleidsruimte hebben de toegang tot de jeugdhulp naar de lokale omstandigheden in te richten. Zie verder de toelichting op artikel 2.1. van dit besluit.

Deskundigheid en werkwijze advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (AMHK)

Het AMHK is ingevolge hoofdstuk 11 van de Jeugdwet verankerd in de Wmo zodat er één wettelijk kader is voor alle meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het AMHK fungeert als herkenbaar en toegankelijk meldpunt voor alle gevallen of vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het AMHK geeft advies en consult aan de melder. Het AMHK doet onderzoek naar aanleiding van een melding van (een vermoeden van) geweld in huiselijke kring, waaronder kindermishandeling, om te bepalen of sprake is van kindermishandeling of een andere vorm van geweld in huiselijke kring. Het informeert, indien nodig, de politie en de raad voor de kinderscherming en schakelt passende hulpverlening in. Indien het AMHK inschat dat er jeugdhulp, maatschappelijke ondersteuning of een vorm van (verzekerde) zorg nodig is, verwijst

het AMHK door naar vrij toegankelijke hulpverlening of naar de betreffende gemeentelijke toegangsvoorziening.

Gemeenten hebben de ruimte om de operationele vormgeving van de uitvoering van deze wettelijke taken naar eigen inzichten uit te voeren. Gezien het doel van de samenvoeging, namelijk de bevorderen van de samenhang in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling, zal het AMHK vanuit het perspectief van de burger moeten fungeren als één organisatie, waarbij de wettelijke functies van het AMHK in samenhang (en dus niet versnipperd) worden aangeboden. Gemeenten zullen in de keuze van de juridische vormgeving van het AMHK hierbij rekening moeten houden. Daarnaast is het van belang dat het AMHK een belangrijke schakelrol vervult voor zowel de jeugdketen als voor de aanpak van geweld in huiselijke kring voor volwassenen, waarbij zowel de toeleiding naar vrijwillige hulp als de doorgeleiding naar het gedwongen kader cruciaal is.

Dit besluit stelt nadere regels aan de werkwijze van het AMHK en de deskundigheden waarover het AMHK dient te beschikken. Het draagt de gemeente op ervoor te zorgen dat ten behoeve van een AMHK voldoende deskundigheid beschikbaar is over huiselijk geweld en kindermishandeling. Aanvullend op de kwaliteitseisen in de wet, schrijft het besluit expliciet voor dat er een arts beschikbaar is, die deskundig is op het gebied van kindermishandeling. Inzake de bereikbaarheid wordt geregeld dat het AMHK op één landelijk, gratis telefoonnummer bereikbaar en beschikbaar is. Verder wordt bepaald dat binnen vijf dagen na melding over (vermoeden van) huiselijk geweld of kindermishandeling besluitvorming plaatsvindt over nader onderzoek. Als besloten wordt tot nader onderzoek, dan dient dit onderzoek zo spoedig mogelijk te zijn afgerond. De uiterste termijn hiervoor is tien weken. Binnen die termijn dient het AMHK ook een oordeel te hebben gevormd over de uitkomsten van het onderzoek en de eventuele vervolgstappen. In ernstige situaties dient het AMHK direct te handelen. Zie verder de toelichting op hoofdstuk 9 van dit besluit.

3. Kwaliteit van jeugdhulp, certificering en professionalisering

Taken en bevoegdheden vertrouwenspersonen

Gemeenten hebben op grond van de wet de opdracht ervoor te zorgen dat jeugdigen en ouders een beroep kunnen doen op een onafhankelijke vertrouwenspersoon. De gemeente, jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen zijn gehouden een vertrouwenspersoon in de gelegenheid te stellen zijn taak uit te oefenen. Dit besluit stelt daarover nadere regels. Zo dient de vertrouwenspersoon vrije toegang te hebben tot de jeugdige, met name (maar niet uitsluitend) indien het gaat om jeugdhulp met verblijf. Hoewel hij daarvoor dus geen toestemming hoeft te vragen, doet een vertrouwenspersoon er goed aan om alvorens hij van zijn bevoegdheid gebruik maakt daarover te overleggen. Dit bevordert een ordelijke gang van zaken bij de gemeente, de jeugdhulpaanbieder of de gecertificeerde instelling en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van andere jeugdigen. Voorts is bepaald dat de vertrouwenspersoon vrijelijk met de jeugdige kan spreken en dat de faciliteiten worden verstrekt die de vertrouwenspersoon nodig heeft voor de uitoefening van zijn taak.

Certificering

Kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering mogen alleen worden uitgevoerd door instellingen die gecertificeerd zijn voor één van deze of voor beide taken. Certificering geschiedt door een daarvoor aangewezen instelling. De certificerende instelling verleent een certificaat aan een organisatie wanneer deze voldoet aan de kwaliteitseisen zoals opgenomen in een normenkader. Dit certificaat is vijf jaar geldig, maar kan door de certificerende instelling worden geschorst of worden ingetrokken.

Dit besluit stelt nadere regels aan de certificerende instelling en het certificaat. Hoofdstuk 3 van het artikelsgewijze deel van deze toelichting gaat daar nader op in.

Nadere regels norm verantwoorde werktoedeling

Zodra het wetsvoorstel professionalisering jeugdzorg in werking is getreden, geldt voor jeugdhulpaanbieders dat zij in beginsel met geregistreerde jeugdprofessionals dienen te werken.¹

¹ Kamerstukken II, 2012/13, 33 619.

Doorlopende bij- en nascholing is een voorwaarde voor jeugdprofessionals om geregistreerd te blijven. Ook verbinden zij zich aan beroepsethische normen. Als sluitstuk van de professionalisering van de jeugdzorg komt er tuchtrecht. De norm van de verantwoorde werktoedeling en daarmee de verplichting om geregistreerde jeugdprofessionals in te zetten, is de afgelopen jaren ontwikkeld met in de context partijen in de provinciale jeugdzorg. In de Jeugdwet zal deze norm een bredere werking hebben. Een onderzoek (zomer 2013) zal zicht geven op de noodzaak en (financiële) consequenties van het van toepassing laten zijn van deze norm voor kwaliteitsborging op de (deels) andere beroepsgroepen en andere sectoren met hun eigen professionaliseringstrajecten. Op basis van dit onderzoek zal ook worden bezien of de uitkomst van dit onderzoek consequenties heeft voor de toepassing van de norm in het nieuwe jeugdstelsel.

Dit besluit zal nadere regels gaan bevatten voor de norm van verantwoorde werktoedeling in lijn met de in voorbereiding zijnde amvb onder de Wet op de jeugdzorg inzake de professionalisering.

Nadere regels gesloten jeugdhulp bij ernstige opgroei- en opvoedingsproblemen

In hoofdstuk 6 van de wet zijn extra waarborgen opgenomen ten aanzien van gesloten jeugdhulp bij ernstige opgroei- en opvoedingsproblemen zoals een machtiging van de kinderrechter.

Dit besluit stelt nadere eisen aan de veiligheid- en bouwkundige eisen van de gesloten voorzieningen respectievelijk aan het klachtrecht gesloten jeugdhulp. De nadere regels zijn zoveel mogelijk overeenkomstig de vigerende nadere regels onder de Wjz. Zie verder de toelichting op hoofdstuk 5 van dit besluit.

4. Verwijsindex, gebruik burgerservicenummer en beleidsinformatie

Nadere regels verwijsindex

In hoofdstuk 7 van de wet zijn de bepalingen betreffende de verwijsindex risicojongeren uit de Wjz overgenomen. Op verzoek van de Tweede Kamer zijn hieraan toegevoegd bepalingen over de gezinsfunctionaliteit.

Dit besluit stelt nadere regels over de aanwijzing van meldingsbevoegde categorieën van instanties respectievelijk categorieën van overige meldingsbevoegde functionarissen. De nadere bepalingen zijn overeenkomstig die in het Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg. Het besluit bevat daarnaast bepalingen over de inrichting en het beheer van de verwijsindex met het oog op de beveiligde toegang tot persoonsgegevens. Ten slotte worden de identificerende gegevens en het persoonsidentificerend nummer aangewezen die gebruikt worden om jeugdigen die niet beschikken over een burgerservicenummer, te melden aan de verwijsindex en wordt bepaald hoe deze gegevens worden aangeboden aan de verwijsindex. Voornoemde nadere bepaling zijn eveneens overeenkomstig de bepalingen in het Uitvoeringsbesluit Wjz. Zie verder de toelichting op hoofdstuk 6 van dit besluit.

Gebruik burgerservicenummer

In paragraaf 7.2 van de wet zijn waarborgen opgenomen over het gebruik van het burgerservicenummer door jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen.

Dit besluit stelt nadere regels ten aanzien van het gebruik van het burgerservicenummer (onder andere gegevensgebruik, beheer en toezicht autorisatielijst). Zie verder de toelichting op paragraaf 6.4 van dit besluit.

Nadere regels beleidsinformatie

De verantwoordelijkheid voor jeugdhulp ligt in de nieuwe jeugdwet bij de gemeenten. Het Rijk blijft echter stelselverantwoordelijk. Om met het oog op deze verantwoordelijkheden van zowel de gemeenten als van het Rijk de werking van het stelsel te kunnen monitoren is er beleidsinformatie nodig. Ook in het huidige stelsel is er een regeling voor beleidsinformatie. Deze regeling past echter niet meer bij de inrichting en doelen van het nieuwe stelsel.

Paragraaf 7.4 van de wet stelt nadere eisen aan de gegevensverwerking ten behoeve van de beleidsinformatie. Uitgangspunt is een minimale dataset om de ministeriële verantwoordelijkheid voor het jeugdstelsel te kunnen borgen.

Het thans bestaande systeem voor beleidsinformatie is rigide en administratief bewerkelijk. Het systeem is rigide doordat de thans voor de verschillende partijen (Rijk en provincies) aan te leveren gegevens in een standaard format (het huidige Landelijke rapportage format, LRF) zijn verwerkt. De informatie is niet "op maat" en daarmee ook niet (voldoende) noodzakelijk voor alle ontvangers. Het huidige systeem is daarnaast administratief bewerkelijk doordat de aanlevering van de gegevens omvangrijk en getrapd is, namelijk vanuit zorgaanbieders naar bureau jeugdzorg, van bureau jeugdzorg naar de provincie en van de provincie naar het Rijk.

Voor het nieuwe systeem van beleidsinformatie is expliciet een andere opzet gekozen. Geen "overall" standaardset met gegevens voor alle ontvangers, maar informatie op maat voor het Rijk (VWS en V&J) en voor de gemeenten. Daarnaast maakt het nieuwe systeem zowel structurele als incidentele verzameling en levering mogelijk. Op administratief gebied is er nadrukkelijk geen getrapte verstrekking meer en is de aan te leveren gegevensset tot een minimum beperkt.

Het nieuwe model voor beleidsinformatie bestaat uit een drietraps model:

1. Een minimale dataset en benchmark.
2. Nader onderzoek.
3. Een verzameling methoden om te leren lessen daadwerkelijk bij gemeenten te borgen.

Een belangrijk verschil met de oude systematiek van beleidsinformatie is dat er wordt gekozen voor een beperkte set gegevens die structureel wordt uitgevraagd. Op basis van benchmarking met deze zogenaamde minimale dataset, wordt periodiek nader onderzoek gedaan. De benchmarkmethodiek met een minimale dataset wordt al toegepast bij de effectmonitor jeugdzorgplus. Zowel de dataset zelf als de methodiek is positief beoordeeld door een door ZON ingestelde wetenschappelijke onderzoekscommissie. In het nader onderzoek kan dieper worden ingezoomd op de cijfers en achterliggende mechanismen op slechts een onderdeel of in een beperkt aantal gebieden (gemeenten, regio's). Bij het nader onderzoek wordt gebruik gemaakt van een analysekader, dat verschillen eerst corrigeert voor sociaal-economische omstandigheden, bevolkingssamenstelling en casemix, om daarna verschillen te verklaren in kwantitatieve en kwalitatieve inzet van jeugdhulp per gemeente. Daarmee worden verschillende onderzoeken onderling vergelijkbaar en worden de administratieve lasten zo veel mogelijk beperkt en neemt tegelijkertijd de bruikbaarheid en betekenis van de gegevens toe door diepteonderzoek.

De nieuwe systematiek voor beleidsinformatie is verankerd in de nieuwe jeugdwet en nader uitgewerkt in dit besluit, waarin nadere regels worden gesteld over de te verwerken gegevens. Ten minste worden gegevens verstrekt over van de identiteit van de jeugdige en zijn ouders, hun adres en woonplaats, de aanvang en de beëindiging de preventie, jeugdhulp of uitvoering van een kindbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering, de naam en het adres van de aanbieder van preventie of jeugdhulp of van de gecertificeerde instelling en de aard van de geboden preventie, jeugdhulp, kindbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering. Het is expliciet niet de bedoeling om de herkomst of het geboorteland van de jeugdige vast te leggen, maar alleen het feit of een jeugdige van niet-westerse origine is. Zie verder de toelichting op paragraaf 6.5 van dit besluit.

De inhoud van de datasets wordt uitgewerkt in een ministeriele regeling.

De regeling over de beleidsinformatie is aan te merken als een *lex specialis* en een uitwerking van de artikelen 9, vierde lid, en 23, tweede lid, van de Wbp. De grondslag voor het verwerken van de beleidsinformatie is gelegen in artikel 8, onder e, van de Wbp. De hier spelende publiekrechtelijke taak is expliciet vast gelegd in de artikelen 7.4.1 en 7.4.4 van de wet. De bijzondere waarborgen van artikel 23, tweede lid, onder d, van de Wbp zijn gelegen in de opzet en werking van de informatie-routeringsvoorziening en zullen uitgewerkt worden bij ministeriele regeling.

Het verzamelen van beleidsinformatie staat los van de levering van financiële- en verantwoordingsinformatie zoals geregeld is in artikel 8.3.2 van de wet en paragraaf 7.2 van dit besluit. Deze scheiding is aangebracht om perverse prikkels te voorkomen. Daarnaast onderscheidt de beleidsinformatie zich nadrukkelijk van de financiële- en verantwoordingsinformatie omdat bij de beleidsinformatie gegevens over jeugdigen en ouders verstrekt worden zodat het Rijk en de gemeenten deze gegevens zelf kunnen analyseren in het kader van hun verantwoordelijkheid voor de werking en uitvoering van het stelsel. Bij de financiële verantwoording en het jaardocument

verzamelen en analyseren de instellingen de gegevens en produceren de instellingen zelf de rapportage (het jaardocument). Met het jaardocument verantwoorden jeugdhulpaanbieders en de gecertificeerde instellingen de aan hen toevertrouwde middelen, conform een zorgbreed format. Hiermee wordt voorkomen dat aanbieders bv kapitaallasten voor verschillende gemeenten divers moeten verantwoorden. Onderdeel van het jaardocument is een bijlage met kwantitatieve gegevens over de prestaties, vaak in termen van productiecijfers. Het is belangrijk dat deze bijlage en de beleidsinformatie op elkaar zijn afgestemd om te voorkomen dat er meerdere definities en verschillende cijfers in omloop komen en instellingen alsnog worden geconfronteerd met onnodige administratieve lasten. In deze afstemming is voorzien.

Voor wat de kwaliteit en professionalisering betreft bevat de wet in de artikelen 4.1.1, 4.1.4 en 4.1.5 een afzonderlijke regeling die eveneens losstaat van de beleidsinformatie.

Dit besluit regelt ook de inhoud van de beleidsinformatie die door het AMHK wordt verstrekt. Het betreft het aantal AMHK-adviezen, meldingen en onderzoeken, hoedanigheid van de melder, uitkomst van het AMHK-onderzoek, het aantal meldingen waarbij langer dan 5 werkdagen wordt gewacht op de start van het onderzoek, de doorlooptijd vanaf de binnenkomst van een melding tot de start van het onderzoek, en de doorlooptijd van het AMHK onderzoek, en het vervolgtraject voor kind/gezin na het AMHK-onderzoek (vrijwillig kader/gedwongen kader/geen vervolg). Zie verder de toelichting op hoofdstuk 9.1, onder C, van dit besluit.

5. Overige bepalingen

Vreemdelingen

De wet bepaalt dat de gemeente gehouden is een voorziening te treffen op het gebied van jeugdhulp aan rechtmatig in Nederland verblijvende vreemdelingen. De wet geeft voorts de mogelijkheid om bij amvb de verantwoordelijkheid voor rechtmatig verblijvende vreemdelingen te beperken en de verantwoordelijkheid voor niet rechtmatig verblijvende vreemdelingen uit te breiden. Zie daarover de toelichting op artikel 1.2 van dit besluit.

Nadere regels hoogte, invordering en uitzonderingsgronden ouder bijdrage

In paragraaf 8.2 van de wet is vastgelegd dat voor jeugdhulp een ouderbijdrage is verschuldigd, ter vervanging van de ouderbijdrageregeling in de Wjz. Gemeenten leggen de ouderbijdrage op.

Dit besluit stelt op grond van artikel 8.2.1. vierde lid van de wet nadere regels omtrent de hoogte van de ouderbijdrage, de termijn waarin deze moet zijn voldaan, de wijze van invordering en de overige uitzonderingsgronden voor het verschuldigd zijn van een ouderbijdrage. De hoogte van de ouderbijdrage is bepaald op het niveau zoals dat onder de Wjz verschuldigd was. Zie verder de toelichting op hoofdstuk 7 van dit besluit.

6. Regeldruk- en uitvoeringsaspecten

Beperken regeldruk

Deze amvb berust op meerdere grondslagen, die zijn opgenomen in de Jeugdwet. In een aantal van deze bepalingen is geregeld dat bij amvb nadere regels moeten worden gesteld, en in andere bepalingen dat nadere regels kunnen worden gesteld. In het kader van de beperking van regeldruk is als uitgangspunt gehanteerd dat deze laatste bepalingen alleen worden ingevuld als daaraan om beleidsmatige redenen nadrukkelijk behoefte bestaat. In overige gevallen worden deze bepalingen niet in dit besluit nader uitgewerkt. Zodoende blijft de regeldruk beperkt. Een voorbeeld van het niet nader uitwerken is artikel 7.1.2.3, derde lid, van de wet inzake het beheer van de verwijsindex, dat gaat over de aanwijzing van aan de verwijsindex toe te voegen voorzieningen. Op dit moment is aan dergelijke aanwijzing geen behoefte, maar door de voortschrijding van de techniek kan die behoefte op een gegeven moment toch ontstaan. In dat geval kan het besluit met daartoe strekkende voorschriften worden aangevuld. Ook wordt de bevoegdheid om nadere regels te stellen ten aanzien van regionale samenwerking op dit moment nog niet ingevuld.

Uitvoeringsaspecten

[GERESERVEERD]

7. Ontvangen reacties en adviezen

[GERESERVEERD]

CONCEPT

ARTIKELSGEWIJS DEEL

Hoofdstuk 1 Begripsbepalingen en reikwijdte

Artikel 1.2

Artikel 1.3 van de wet verklaart de Jeugdwet van toepassing op alle in Nederland verblijvende jeugdigen, maar uit het tweede lid vloeit voort dat het college in beginsel niet gehouden is een voorziening te treffen voor niet rechtmatig in Nederland verblijvende jeugdigen. Op grond van artikel 1.3, derde lid, van de wet kan vervolgens bij amvb de verantwoordelijkheid van het college om een voorziening te treffen voor rechtmatig verblijvende vreemdelingen worden beperkt, gelet op de aard, plaats of verwachte duur. En voor niet rechtmatig verblijvende vreemdelingen kan op grond van het vierde lid de verantwoordelijkheid bij amvb worden uitgebreid. Dit artikel geeft invulling aan deze mogelijkheden.

Het college is gehouden om rechtmatig in Nederland verblijvende vreemdelingen dezelfde jeugdhulp te bieden die ook aan andere jeugdigen geboden wordt. De verantwoordelijkheid van de gemeente is dezelfde. Wel is bepaald dat de termijn gedurende welke de voorziening geldt voor vreemdelingen die een verblijfsvergunning regulier voor bepaalde tijd hebben onder de beperking "tijdelijke humanitaire gronden", ten hoogste een half jaar bedraagt. De beperking van de termijn is neergelegd in artikel 1.2, vierde lid, van het besluit. Deze maximale termijn is gesteld omdat bij deze vreemdelingen de omstandigheden snel kunnen wisselen. Wij achten het daarom noodzakelijk dat het college telkens na een half jaar de situatie opnieuw beoordeelt en bekijkt of de jeugdige nog steeds op jeugdhulp is aangewezen. Zo nodig wordt een nieuwe voorziening getroffen. Ook ten aanzien van een vreemdeling die geen rechtmatig verblijf in Nederland heeft, heeft het college dezelfde verantwoordelijkheid als voor de andere jeugdigen die onder zijn verantwoordelijkheid vallen (zie het eerste tot en met derde lid). Wel zijn er aan het treffen van de voorziening op het gebied van jeugdhulp in deze gevallen – evenals dit onder de Wet op de jeugdzorg het geval was – enkele restricties verbonden:

- a. De jeugdhulp mag alleen worden gegeven aan minderjarigen. Dus tot de leeftijd van achttien jaar. Dit betekent dat het college geen voorzieningen op het gebied van jeugdhulp hoeft te treffen voor ouders of andere verzorgers en voor jeugdigen die achttien jaar of ouder zijn. De mogelijkheid om jeugdhulp na de meerderjarigheid te laten doorlopen, gelden derhalve niet voor de niet rechtmatig in Nederland verblijvende vreemdelingen. Het is niet wenselijk om meerderjarigen die geen rechtmatig verblijf in Nederland hebben, jeugdhulp te geven. Na het bereiken van de meerderjarigheidsgrens wordt het uitgangspunt van de Vreemdelingenwet 2000 strikt gehanteerd: een vreemdeling die geen rechtmatig verblijf in Nederland heeft, kan geen aanspraak maken op toekenning van verstrekkingen, voorzieningen en uitkeringen (artikel 10, eerste lid, Vreemdelingenwet 2000).
- b. De jeugdige wordt niet geplaatst bij een pleegouder, tenzij verblijf bij een pleegouder in het belang van de ontwikkeling van die vreemdeling geboden is. Het college zal in het besluit moeten aangeven waarom verblijf in een accommodatie van een jeugdhulpaanbieder niet adequaat is, indien het college het verblijf bij een pleegouder aangewezen acht. Dit is opgenomen in artikel 1.2, tweede lid, van het besluit.
Na een langdurige plaatsing in een pleeggezin bestaat de mogelijkheid dat uitzetting van een vreemdeling onmogelijk wordt. Dit vindt zijn grond in artikel 9 Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) en artikel 8 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM).
- c. De duur van de jeugdhulp moet in overeenstemming zijn met de verwachte duur van het verblijf van de vreemdeling in Nederland. De termijn van het besluit waarin het college bepaalt dat de jeugdige is aangewezen op een voorziening moet daar dan ook mee overeenstemmen. Als bekend is wanneer de vreemdeling het land zal moeten verlaten, kan slechts jeugdhulp worden verleend gedurende een termijn die overeenstemt met de verwachte duur van het verblijf.
- d. De duur van de jeugdhulp mag verder ten hoogste een half jaar zijn (artikel 1.2, derde lid). Deze termijn is gekozen omdat, evenals bij rechtmatig in Nederland verblijvende vreemdelingen, de omstandigheden snel kunnen wisselen. Het is derhalve noodzakelijk dat het college na een half jaar opnieuw de situatie beoordeelt en bekijkt of de jeugdige nog steeds op jeugdhulp is aangewezen.

Hoofdstuk 2 De gemeente

Artikel 2.1

Het artikel bepaalt welke deskundigheden de gemeente ten minste beschikbaar zal moeten hebben om uitvoering te kunnen geven aan de taken die in de wet genoemd staan. De gemeente zal op grond van de wet dienen te beschikken over deskundigen die uitvoering kunnen geven aan de toeleiding, advisering en bepaling van de aangewezen voorziening. Onder de Wet op jeugdzorg waren deze toegangsfuncties belegd bij de bureaus jeugdzorg. De wijze waarop de gemeente de vervulling van deze taak gaat organiseren, is niet wettelijk vastgelegd. De gemeente kan daartoe bijvoorbeeld multidisciplinaire wijkteams oprichten of het centrum voor jeugd en gezin de toegangsfuncties laten uitvoeren. Onderhavig artikel regelt dat de gemeente zorg draagt voor de beschikbaarheid over relevante deskundigheid die haar in staat stelt om een goede toeleiding naar de jeugdhulp te organiseren en te kunnen bepalen of en zo ja welke (individuele) voorziening de jeugdige of zijn ouders nodig hebben. Verder draagt de gemeente zorg voor de beschikbaarheid van deskundigen die in staat zijn om de jeugdhulp op een laagdrempelige en herkenbare manier aan te bieden (artikel 2.6, eerste lid, onderdeel b, van de wet) alsmede over deskundigen die ingezet kunnen worden voor crisishulp (onderdeel b) en over deskundigen zijn die in staat zijn om andere professionals te adviseren (onderdeel c). Het is van belang om in dit besluit eisen te stellen ten aanzien van de deskundigheden waarover de gemeente beschikt, om te waarborgen dat alle gemeenten hun taken adequaat kunnen uitvoeren.

Overigens verplicht dit besluit gemeenten niet om bepaalde deskundigen zelf in dienst te hebben. De bepalingen zijn algemeen geformuleerd, zodat gemeenten vrijheid behouden om de toegang tot de jeugdhulp naar eigen inzicht in te richten. De deskundigen moeten beschikken over professionele en over generieke competenties (zoals communicatief vaardig, vraag- en oplossingsgericht, doel- en resultaatgericht). Ze dienen in staat te zijn om bepaalde problemen te herkennen, beoordelen, in sommige gevallen ook daadwerkelijk aan te pakken of door te kunnen verwijzen; het gaat dan om opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen, de aanpak van opvoedingssituaties die de jeugdige mogelijk bedreigen in zijn ontwikkeling, taal- en leerproblemen (in verband met de verantwoordelijkheid voor dyslexiezorg), somatische aandoeningen, lichamelijke of verstandelijke beperkingen en kindermishandeling en huiselijk geweld. De deskundigheid zal niet in alle gevallen van hetzelfde niveau te hoeven zijn of dezelfde vaardigheden omvatten, vandaar de toevoeging van de term 'relevant'. Met betrekking tot somatische aandoeningen geldt bijvoorbeeld dat herkenning dat de oorzaak van een probleem ook somatisch zou kunnen zijn en niet alleen psychisch voldoende is. Het is immers niet de verantwoordelijkheid van de gemeente om somatische zorg te verlenen. Wel is het goed om de jeugdige en zijn ouders vervolgens op het goede spoor te kunnen zetten. Het is voor de toegangsfunctie derhalve niet noodzakelijk dat de deskundige ook weet hoe deze problematiek behandeld kan worden.

Met betrekking tot de deskundigheid op het gebied van taal- en leerproblematiek kan het volgende opgemerkt worden. De gemeente is verantwoordelijk voor de herkenning, beoordeling en behandeling van ernstige enkelvoudige dyslexie bij basisschoolkinderen vanaf de leeftijd van 7 jaar. In verband met die verantwoordelijkheid is het daarom van belang dat de gemeente zorg draagt voor de beschikbaarheid van deskundigheid op het gebied van taal- en leerproblematiek. De herkenning van en zorg bij taal- en leerproblemen is echter ook een onderwijstaak. Scholen zijn verantwoordelijk om passend onderwijs te bieden bij taal- en leerproblematiek. Er is hier daarom sprake van een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

De deskundigen hoeven dus niet alle problemen zelf te kunnen voorzien van een passend hulpaanbod. Dat kan ook een taak zijn van het onderwijs, de gezondheidszorg of van andere jeugdhulpaanbieders. Het is wel van belang dat de deskundigen het hulpaanbod van de gemeente kennen en gevalsgewijs kunnen beoordelen wat daarvan passend is, zodat zij hier indien mogelijk zelf in kunnen voorzien of naar kunnen doorverwijzen.

Hoofdstuk 3 De certificering

Paragraaf 3.1 De certificerende instelling

Artikel 3.1.1

De aanwijzing van de certificerende instelling geschiedt door de Minister van Veiligheid en Justitie. De looptijd van de aanwijzing bedraagt vijf jaar. Zo staat de aanwijzing open voor nieuwe instanties. De certificerende instelling is een zelfstandig bestuursorgaan met rechtspersoonlijkheid. Om het Ministerie van Veiligheid en Justitie en de Inspectie te voorzien van (beleids)informatie, dient de certificerende instelling te beschikken over een adequate administratie.

Artikel 3.1.2 tot en met 3.1.6

Ter uitvoering van artikel 3.4, zesde lid, onderdeel a, van de wet is in de artikelen 3.1.2 tot en met 3.1.6 de verhouding geregeld tussen de Minister van VenJ en de certificerende instelling. De ministeriële verantwoordelijkheid brengt met zich dat de Minister van VenJ toeziet op de rechtmatigheid en doeltreffendheid van de uitvoering van de taken.

Ten behoeve van de aansturing behoeft de Minister van VenJ de nodige informatie. Artikel 3.1.3 voorziet daarin. Deze verplicht de certificerende instelling jaarlijks een verslag van de uitgevoerde werkzaamheden, de rechtmatigheid en doelmatigheid hiervan en de werkwijze aan de Minister van Veiligheid en Justitie te verstrekken. Desgevraagd worden door de certificerende instelling ook inlichtingen verstrekt aan de Minister van VenJ.

Artikel 3.1.4 bepaalt dat de Minister van VenJ algemene aanwijzingen kan geven ten aanzien van de taakuitoefening. Omdat de certificerende instelling haar werkzaamheden zelfstandig en onafhankelijk uitoefent, mogen de aanwijzingen geen betrekking hebben op individuele gevallen.

Artikel 3.1.5 is opgenomen voor die gevallen waarin de aangewezen instelling haar taken verwaarloost en ingrijpen door de Minister van VenJ niet achterwege kan blijven. Gelet op de zelfstandige taakuitoefening van de aangewezen instelling, zal alleen bij ernstige taakverwaarlozing van deze regeling gebruik worden gemaakt.

Indien de certificerende instelling niet meer voldoet aan de voorschriften of haar wettelijke verplichtingen en taken niet naar behoren uitvoert (artikel 3.1.6), beschikt de Minister van VenJ over de mogelijkheid om in bedoelde situaties de aanwijzing in te trekken. De Minister van VenJ kan ter zake de Inspectie vragen onderzoek te doen.

Paragraaf 3.2. Het certificaat

Artikel 3.2.1

Artikel 3.4, derde lid, van de wet bepaalt dat het certificaat wordt afgegeven als de aanvrager voldoet aan de bij of krachtens deze wet gestelde voorschriften. De certificerende instelling ontvangt en beoordeelt de aanvraag. De gecertificeerde instelling betaalt hiervoor aan de certificerende instelling een vergoeding. De certificerende instelling is een particuliere organisatie die voor de duur van de aanwijzing een monopoliepositie heeft. Daarom zal in het aanwijzingsbesluit als voorwaarde worden opgenomen dat de certificerende instelling en de te certificeren instelling het tarief in onderling overleg bepalen, waarbij het marktconforme tarief het uitgangspunt is. Het is echter wel wenselijk dat de Minister van VenJ indien nodig maximumtarieven kan vaststellen.

Hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is van toepassing op een aanvraag voor een certificaat. De termijn waarbinnen een beschikking moet worden gegeven is gesteld op zes maanden. De reden daarvoor is dat de praktijk leert dat een certificeringstraject in het algemeen drie tot zes maanden in beslag neemt.

Artikel 3.2.2

Dit artikel bevat, ter uitwerking van artikel 3.4, zesde lid, onderdeel b, de gronden waarop een certificaat kan worden geschorst of ingetrokken. In het geval een certificaat van een instelling wordt geschorst of ingetrokken, zullen andere gecertificeerde instellingen diens taken moeten overnemen. De raad voor de kindbescherming speelt daarbij een rol. Met betrekking tot de ondertoezichtstelling, voogdij en jeugdreclassering draagt de rechter de maatregel rechtstreeks op aan een bepaalde gecertificeerde instelling. Wanneer een andere gecertificeerde instelling de uitvoering van maatregel overneemt, dient de raad voor de kindbescherming daartoe onverwijld

een verzoekschrift in bij de rechtbank, zodat de rechter een nieuwe gecertificeerde instelling kan aanwijzen.

Artikel 3.2.3

Het certificaat is vijf jaar geldig, dus in het vijfde jaar zal de gecertificeerde instelling opnieuw een certificaat moeten aanvragen. Naast deze toets blijft het wenselijk dat de certificerende instelling jaarlijks en indien dat opportuun wordt geacht, steekproefsgewijs op grond van het normenkader beoordeelt of een gecertificeerde instelling haar wettelijke verplichtingen naar behoren nakomt en haar taken waarvoor zij is gecertificeerd, naar behoren uitvoert. Indien nodig kan de certificerende instelling het certificaat vervolgens schorsen of intrekken. De gecertificeerde instelling betaalt de kosten die gemoeid zijn met deze beoordeling rechtstreeks aan de certificerende instelling. De gecertificeerde instelling verstrekt de certificerende instelling de nodige informatie en doet dat kosteloos.

CONCEPT

Hoofdstuk 4 Eisen aan jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen

Paragraaf 4.1 Professionalisering

Op dit moment is tevens een wijziging van het Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg in voorbereiding, betreffende de professionalisering van de jeugdzorg. Daarin is de verplichting opgenomen om in principe geregistreerde jeugdprofessionals in te zetten. Zodra duidelijkheid bestaat over de noodzaak en de consequenties van het van toepassing laten zijn van deze norm op andere beroepsgroepen en andere sectoren in de jeugdhulp met hun eigen professionaliseringstrajecten, zal worden bezien hoe de norm van de verantwoorde werktoedeling opgenomen kan worden in het Uitvoeringsbesluit Jeugdwet.

Paragraaf 4.2 Uitvoering van jeugdbescherming en jeugdreclassering

De artikelen 4.2.1 tot en met 4.2.5 hebben betrekking op de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering door de gecertificeerde instellingen. Voor de omvang van de taken van de instellingen in dit verband en hetgeen onder jeugdreclassering wordt verstaan, wordt verwezen naar artikel 1.1 van de Jeugdwet en de toelichting daarbij. Dit uitvoeringsbesluit stelt minimumeisen aan de vervulling van de kinderschermingstaken en jeugdreclasseringstaken. De betreffende voorschriften die zijn opgenomen, komen overeen met de voorheen daarvoor geldende bepalingen in het Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg.

Artikel 4.2.1, 4.2.2 en 4.2.3

Deze artikelen bepalen voor respectievelijk de uitoefening van de voogdij of de uitvoering van een ondertoezichtstelling of jeugdreclassering dat binnen vijf dagen nadat de gecertificeerde instelling met een van deze taken is belast, een voogdijwerker, gezinsvoogdijwerker of jeugdreclasseringswerker aanstelt. Deze dient vervolgens onmiddellijk contact op te nemen met de jeugdige. Dit is noodzakelijk in verband met een voortvarende tenuitvoerlegging van de kinderschermingsmaatregel of een strafrechtelijke beslissing die ten aanzien van de jeugdige is genomen of in verband met de opdracht van de raad voor de kinderscherming of de beslissing van de directeur van de justitiële jeugdinrichting, die voor de betrokkenheid van de jeugdreclassering aanleiding hebben gegeven.

Artikel 4.2.4

Ingevolge artikel 4.1.3, tweede lid, van de wet moet door de jeugdhulpaanbieder en de gecertificeerde instelling worden gewerkt op basis van een plan. Het plan van aanpak komt ingevolge artikel 4.1.3, vijfde lid, van de wet, tot stand binnen zes weken nadat is komen vast te staan welke gecertificeerde instelling betrokken is.

Het onderhavige artikel geeft over dit plan van aanpak enkele nadere voorschriften. Over het plan wordt op grond van 4.1.3 van de wet overleg gevoerd met de jeugdige en de ouders en geldt als vereiste dat dit plan op de behoeften van de jeugdige is afgestemd. In aanvulling op het bepaalde in de wet, bepaalt het tweede lid dat van overleg met de ouder kan worden afgezien wanneer een dergelijk overleg onmogelijk of niet in het belang van de jeugdige is. Ook van het reeds genoemde artikel 46 van het Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg maakte een dergelijke voorziening deel uit. Ouderlijke betrokkenheid en overleg met de jeugdige worden daarnaast verondersteld bij een wijziging van het plan van aanpak. Ook hierop ziet het derde lid van artikel 4.2.2.

Artikel 4.2.5

Het eerste lid van dit artikel ziet op de voorlichting aan de rechter en het openbaar ministerie in strafzaken. Deze taak is in artikel 494 van het Wetboek van Stafvordering in beginsel aan de raad voor de kinderscherming opgedragen. Het komt voor dat de jeugdreclassering gevraagd wordt advies omtrent strafvervolgning of voorlichting aan de rechter te geven. Dit is met name het geval in situaties dat de jeugdreclassering al bemoeienis heeft met de jeugdige. Het eerste lid regelt dat de gecertificeerde instellingen aan verzoeken door het openbaar ministerie en de rechter voldoet. Het tweede lid van dit artikel regelt dat de gecertificeerde instelling over de uitvoering van haar taken geregeld verslag uitbrengt aan het openbaar ministerie en de rechter die in het kader van een strafrechtelijke veroordeling voorwaarden hebben gesteld. Het derde lid vloeit rechtstreeks voort uit de toezichthoudende taak van de gecertificeerde instelling in dit verband. Het regelt dat

de gecertificeerde instelling het openbaar ministerie onverwijld informeert over een niet-naleving of beperkte naleving van gestelde voorwaarden. Dit stelt het openbaar ministerie in staat daarop een adequate reactie te formuleren. Het vierde lid houdt verband met de casusregietaak van de raad voor de kindbescherming; van de meldingen door de gecertificeerde instelling aan de rechter en het openbaar ministerie wordt de raad op de hoogte gesteld.

Paragraaf 4.3 Vertrouwenspersoon

In deze paragraaf wordt uitvoering gegeven aan de delegatiegrondslag die is opgenomen in artikel 4.1.9, tweede lid, van de wet.

Artikel 4.3.3

Het is niet noodzakelijk dat jeugdigen, ouders, pleegouders en netwerkpleegouders in alle gevallen onmiddellijk bij de eerste kennismaking verteld wordt dat voor hen indien gewenst en vertrouwenspersoon beschikbaar is.

Artikel 4.3.4

Deze bepaling beoogt te verzekeren dat de vertrouwenspersoon zijn taak naar behoren kan vervullen. De vertrouwenspersoon dient vrije toegang te hebben tot de jeugdige, met name (maar niet uitsluitend) indien aan deze residentiële jeugdhulp wordt geboden. Hoewel hij daartoe dus geen toestemming nodig heeft, ligt het in de rede, dat de vertrouwenspersoon in verband met een ordelijke gang van zaken bij de gemeente, de jeugdhulpaanbieder of de gecertificeerde instelling en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van andere jeugdigen, van zijn bevoegdheid bij voorkeur eerst na overleg gebruik zal maken. Voorts is bepaald dat de vertrouwenspersoon vrijelijk met de jeugdige kan spreken.

Artikel 4.3.6

De vertrouwenspersoon moet zijn taak naar behoren kunnen vervullen. Daartoe moeten het college, de jeugdhulpaanbieder en de gecertificeerde instelling de benodigde faciliteiten verschaffen. Daartoe behoren in ieder geval een eigen werkruimte met telefoon en computer en een voorziening waardoor gegevens omtrent jeugdigen, ouders, pleegouders en netwerkpleegouders aan wie de vertrouwenspersoon ondersteuning verleent op voor anderen niet toegankelijke wijze kunnen worden bewaard, bijvoorbeeld een afsluitbare locker.

Hoofdstuk 5 Gesloten jeugdhulp bij ernstige opgroei- en opvoedingsproblemen

Bij de wijziging van de Wet op de jeugdzorg met betrekking tot jeugdzorg waarop aanspraak bestaat ingevolge de wet in gesloten setting (gesloten jeugdzorg) (Stb. 2007, 578) waren in verband met het ingrijpende karakter van de in die wet opgenomen beslissingen enige bijzondere bepalingen toegevoegd met betrekking tot het klachtrecht. Deze bepalingen waren een aanvulling op het reguliere klachtrecht in die wet. In het Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg waren nadere regels gesteld met betrekking tot het klachtrecht bij gesloten jeugdzorg. Deze bepalingen zijn in het onderhavige besluit onverkort overgenomen. De regels zien op de samenstelling van de klachtencommissie en de wijze waarop de klachten tegen deze ingrijpende beslissingen worden behandeld.

Artikel 6.5.1, tweede lid, van de wet bepaalt dat bij amvb specifieke regels worden gesteld wat betreft de samenstelling van de klachtencommissie en de wijze van behandeling, als het klachten betreft tegen beslissingen genoemd in de artikelen 6.3.1, eerste lid, 6.3.2, eerste lid, 6.3.3, eerste lid en 6.3.4, eerste en derde lid, en tegen de toepassing van de artikelen 6.3.5, eerste lid, 6.3.7 of een beslissing aangaande verlof als bedoeld in artikel 6.4.1.

Het betreft beslissingen over de volgende onderwerpen:

- beperkende maatregelen binnen de accommodatie of tijdens vervoer van en naar de accommodatie;
- toepassing van jeugdhulpverleningsprogramma's en geneeskundige behandelingsmethoden tegen de wil van de jeugdige of de gezaghebbende;
- beperking in communicatie;
- controlemaatregelen en de inbeslagname van voorwerpen;
- noodsituaties, of
- het verlof.

Artikel 5.1.1

Op grond van artikel 6.2.1 van de Jeugdwet dient een aanbieder van gesloten jeugdhulp ter opname in een openbaar register op te geven wat de naam en het adres is van de gesloten accommodatie en wat de naam en de rechtsvorm is van de jeugdhulpaanbieder. Zoals ook toegelicht bij het wetsvoorstel, wordt met deze registratieverplichting aangesloten bij de systematiek die in de gezondheidszorg wordt gehanteerd. De registratie op locatieniveau maakt dat vooraf duidelijk is waar jeugdigen verblijven op grond van een machtiging gesloten jeugdhulp, waardoor de inspectie in staat is toe te zien op de naleving van de wettelijke voorschriften. Zoals in de toelichting op de wet al staat is dat geen toetsing vooraf, maar zijn deze voorschriften onderwerp van permanent toezicht. Deze betreffen allereerst de wettelijke kwaliteitseisen die voor alle jeugdhulpaanbieders gelden op grond van hoofdstuk 4 van de wet. Daarnaast regelt artikel 5.1.1 van dit besluit dat gesloten accommodaties ervoor geschikt moeten zijn dat jeugdigen de jeugdhulp krijgen die zij nodig hebben in verband met ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen in een veilige, beschermde omgeving, die geborgenheid en voldoende privacy biedt. Dat zal in de uitwerking een voortdurende afweging inhouden tussen deze belangen. Want veilig en beschermd betekent niet alleen dat een gesloten accommodatie een veilige (verblijfs)omgeving aan de geplaatste jeugdigen biedt, maar ook dat de veiligheid het personeel is gewaarborgd. Het betreft dan vooral het voorkomen en beheersen van agressie en de gevolgen daarvan. Dat betekent dat voor het personeel de mogelijkheid aanwezig is om de deur van een kamer van een jeugdige van buitenaf te openen. Geborgenheid en voldoende privacy betekenen dat een jeugdige over het algemeen de beschikking heeft over een eigen kamer die door hem zelf kan worden afgesloten en de mogelijkheden de kamer een persoonlijke 'tint' (identiteit) te geven door bijvoorbeeld het inrichten met eigen meubilair of het kunnen regelen van temperatuur en ventilatie. Het voorgaande laat onverlet dat het gebouw zodanig moet zijn dat het geschikt is voor het doel van de gesloten jeugdhulp, namelijk het verlenen van jeugdhulp in verband met ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen. Dat houdt ook in voorkomen dat jeugdigen zich aan de jeugdhulp onttrekken of onttrokken worden. Veiligheid richt zich daarom ook op de controle van in- en uitgaande personen en goederen.

De onderhavige bepaling is bewust betrekkelijk algemeen geformuleerd. Vergelijkbaar met de norm dat verantwoorde hulp moet worden geleverd, komt de invulling van deze norm mede tot

stand door de aanbieders zelf. Onder de Wjz is zo reeds het Kwaliteitskader Gesloten jeugdzorg² tot stand gekomen. Daarin zijn criteria opgenomen waaraan de Inspectie kan toetsen of een accommodatie geschikt is voor de behandeling en opvoeding van jeugdigen met ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen. De overige criteria kunnen ook worden uitgewerkt in veldnormen voor gesloten accommodaties. Deze veldnormen zullen betrekking moeten hebben op de veiligheid van de accommodaties: deze moeten voldoen aan voorschriften en moeten regelmatig geïnspecteerd worden. Voor de nadere invulling kan gebruik gemaakt worden van het rapport Huisvesting van gesloten jeugdzorg (ruimtelijk en financieel referentiekader) van het College Bouw Zorgvoorzieningen (2008). Ook zullen de normen moeten zien op de wijze waarop de accommodaties aansluiten bij de behandelvisie. Daarnaast dienen de normen betrekking te hebben op hoe met behoud van veiligheid de fysieke ruimte aangepast is aan de beleving van jeugdigen. Indien deze veldnormen niet of onvoldoende aanwezig blijken te zijn zullen Onze Ministers nadere regels stellen over de veiligheid en de bouwkundige voorwaarden waaraan een gesloten accommodatie dient te voldoen.

Artikel 5.2.1

In dit artikel wordt geregeld dat inzake een klacht over bovengenoemde beslissingen, indien de klager dit wenst, wordt bemiddeld voordat de klacht wordt behandeld. Hiermee kan op eenvoudige wijze met tussenkomst van één onafhankelijk lid van de klachtencommissie de klacht weggenomen worden. Zo wordt voorkomen dat direct wordt overgegaan tot een formele klachtbehandeling. Leidt die bemiddeling tot een voor de klager bevredigende oplossing, dan hoeft de klacht dus niet meer te worden behandeld.

Artikel 5.2.2

Het eerste lid regelt dat de klager zich bij de behandeling van zijn klacht te allen tijde kan doen bijstaan door een vertrouwenspersoon of een andere persoon naar keuze. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om een familielid, maar ook om een advocaat. Indien de klager zich laat bijstaan door een ander dan de door de gemeente gefinancierde vertrouwenspersoon draagt de klager hiervan zelf de kosten.

Artikel 5.2.3

De beslissingen, bedoeld in artikel 6.5.1 van de wet (waaronder ook de toepassing van beperkende maatregelen in noodsituaties), zijn ingrijpend. Zij mogen om die reden dan ook niet genomen worden zonder instemming van een gedragswetenschapper (artikelen 6.3.6 en 6.3.7 van de wet). De behandeling van klachten over dergelijke beslissingen dient om die reden met extra waarborgen te zijn omgeven.

Bij de behandeling van de klachten over dergelijke beslissingen dient de samenstelling van de klachtencommissie, afhankelijk van de beslissing waarover geklaagd wordt, een specifieke samenstelling te hebben. In alle gevallen dienen een jurist en een gedragswetenschapper in de klachtencommissie zitting te hebben. Welke gedragswetenschappers dit zijn, vloeit voort uit artikel 1.1 van dit besluit.

Als het een klacht betreft tegen een geneeskundige behandelmethodede als bedoeld in artikel 6.3.2, dient een arts in de klachtencommissie zitting te hebben. Indien het een klacht betreft tegen een geneeskundige behandelmethodede van een psychische stoornis, als bedoeld in artikel 6.3.2, dient de arts een psychiater te zijn.

² Bijlage bij Kamerstukken II 2008/09, 29 815, nr. 168.

Hoofdstuk 6 Gegevensverwerking, privacy en toestemming

Paragraaf 6.1 Categorieën van instanties en functionarissen in het kader van de verwijsindex

In de bepalingen van deze paragraaf worden categorieën van instanties aangewezen die meldingsbevoegde functionarissen mogen aanwijzen. Daarnaast worden ook enkele categorieën van functionarissen aangewezen die niet werkzaam zijn voor een instantie. Hierbij is uitgegaan van de categorieën instanties en functionarissen die onder in het Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg reeds waren aangewezen en van wat uit de tussenevaluatie is gebleken.³

In dit besluit worden daarnaast op grond van artikel 7.1.2.2, vierde lid, van de wet regels gesteld omtrent de inrichting en het beheer van de verwijsindex met het oog op de beveiligde toegang tot persoonsgegevens. Ten slotte worden op grond van artikel 7.1.4.2, vijfde lid, van de wet de identificerende gegevens en het persoonsidentificerend nummer aangewezen die gebruikt worden om jeugdigen die niet beschikken over een burgerservicenummer, te melden aan de verwijsindex en wordt bepaald hoe deze gegevens worden aangeboden aan de verwijsindex.

Voor de duidelijkheid wordt opgemerkt dat op grond van artikel 7.1.1.2, eerste lid, onder b, en tweede lid, onder b, van de wet voor alle meldingsbevoegden reeds de eis geldt dat afspraken als bedoeld in artikel 7.1.3.1 van de wet zijn gemaakt met het college over het gebruik van de verwijsindex en de samenwerking met andere gebruikers. Het is dus niet zo dat iemand meldingsbevoegd kan zijn, louter op basis van de aanwijzing bij dit besluit.

Artikel 6.1.1

Jeugdhulp in de zin van deze wet omvat veel meer vormen van ondersteuning, hulp en zorg dan jeugdzorg in de zin van de Wjz. Het domein jeugdhulp in het nieuwe jeugdstelsel is daarom een breder domein dan het domein jeugdzorg.

onderdeel a

In het stelsel van de Wet op de jeugdzorg waren de bureaus jeugdzorg aangewezen met het oog op hun coördinerende rol. Die taak komt nu bij de gemeente te liggen. Gemeenten in hun coördinerende rol hoeven niet aangewezen te worden als meldingsbevoegde instantie. In de samenwerkingsafspraken kan overeengekomen worden de gemeente als coördinator optreedt. Daartoe moet zij benaderd worden door de betrokken meldingsbevoegden. Maar het is niet noodzakelijk dat de gemeenten daartoe de betrokken jeugdige nog eens aan de verwijsindex meldt. Bovendien is de gemeente (het college) op grond van artikel 7.1.3.2 belast met de taak na te gaan of de meldingsbevoegden die een jeugdige aan de verwijsindex hebben gemeld en vervolgens daaruit een signaal hebben ontvangen, met elkaar contact hebben opgenomen. Op basis van artikel 7.1.2.3, eerste lid, onderdelen c, d en e, zijn voorzieningen opgenomen in de verwijsindex om deze taak te kunnen uitvoeren.

Het is wel opportuun om gemeenten in hun rollen en verantwoordelijkheden waarin zij direct met jeugdigen te maken hebben, als categorie van meldingsbevoegden aan te wijzen. Hierbij moet vooral gedacht worden aan de rol die de gemeente heeft bij de toegang tot de jeugdhulp. Deze toegang zal in die gemeenten die een centrum voor jeugd en gezin hebben ingericht veelal via dit centrum verlopen. Ook de medewerkers die in een dergelijk centrum taken verrichten die de toeleiding naar, advisering over en de bepaling van de aangewezen voorziening betreffen, zijn, omdat zij deze werkzaamheden voor de gemeente verrichten, meldingsbevoegd. Dit geldt evenzo als zij zelf jeugdhulp verlenen voor de gemeente, zij worden daarmee immers jeugdhulpaanbieder.

Onderdeel c

Onder de Wet op de jeugdzorg waren jeugdhulpaanbieders niet meldingsbevoegd, aangezien bureau jeugdzorg coördineerde en in dat kader meldingen en signalen verzorgde. Met het wegvallen van bureau jeugdzorg vervalt ook zijn coördinerende taak. Omdat afstemming over waargenomen signalen niet altijd vanzelfsprekend is, maar wel van evident belang voor de verlening van verantwoorde jeugdhulp, is het noodzakelijk de jeugdhulpaanbieders aan te wijzen.

³ Kamerstukken II 2012/13, 31 839, nr. 256.

Artikel 6.1.2

Het gaat hier om organisaties die zich onder meer op lokaal niveau bezig houden met de jeugdgezondheidszorg.

Artikel 6.1.3

Op grond van artikel 7.1.1.1 kunnen personen tot drieëntwintig jaar gemeld worden aan de verwijsindex. De Jeugdwet hanteert een leeftijdsgrens van achttien jaar als uitgangspunt, maar kent ook de verantwoordelijkheid van de gemeente om ten aanzien van jeugdigen tot drieëntwintig jaar vormen van jeugdhulp waar geen 'volwassen equivalent' van bestaat, voort te zetten of binnen een half jaar te hervatten indien dat noodzakelijk is. Vormen van jeugdhulp waar wél een 'volwassen equivalent' van bestaat, worden niet door jeugdhulpaanbieders verleend, maar door aanbieders van maatschappelijke ondersteuning (opvang van verslaafden of daklozen) of door aanbieders van zorg in de zin van de Kwzi (ggz of zorg voor mensen met een verstandelijke beperking). Ondanks het feit dat veel vormen van ondersteuning, hulp en zorg nu onder het begrip jeugdhulp komen te vallen en door jeugdhulpaanbieders worden aangeboden, is het met het oog op de jeugdigen in de leeftijd van achttien tot drieëntwintig jaar, noodzakelijk om in die domeinen de specifieke categorieën van instanties en functionarissen aan te wijzen die ook onder de Wjz reeds waren aangewezen. Dit betreft het domein gezondheidszorg in artikel 6.1.3 en het domein maatschappelijke ondersteuning in artikel 6.1.5.

Artikel 6.1.5

De aanwijzing van instanties voor maatschappelijke ondersteuning ziet op de organisaties die werkzaam zijn in de Wmo-prestatievelden 3, 6, 7 en 9.

Prestatieveld drie betreft het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning om burgers de weg te wijzen in de samenleving. Cliëntondersteuning is de ondersteuning van de cliënt bij het maken van een keuze of het oplossen van een probleem. Het kan gaan om algemene voorzieningen, maar ook om individueel advies of hulp bij het verhelderen van een ondersteuningsvraag. Het heeft als doel de zelfredzaamheid en de maatschappelijke participatie van de cliënt te bevorderen. Gemeenten maken hiertoe veelvuldig gebruik van MEE-organisaties als bedoeld in paragraaf 2.5 van de Regeling subsidies AWBZ. Dergelijke instanties zijn goed op de hoogte van het wel en wee van hun cliënten. Het is noodzakelijk dat zij vindbaar zijn voor andere instanties die betrokken raken bij de betreffende jeugdige. Anderzijds is het ook noodzakelijk dat de professionals die cliëntondersteuning bieden daadwerkelijk op de hoogte zijn van de betrokkenheid van eventuele andere instanties. Omdat de verwijsindex het instrument is om dit te bereiken, is aanwijzing van instanties in dit prestatieveld noodzakelijk.

Het zesde prestatieveld betreft de ondersteuning van individuele mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem. Het gaat hier om individueel te verlenen voorzieningen, die aan de behoefte van het individu zijn aangepast. Of men toegang heeft tot een dergelijke voorziening hangt altijd af van de individuele kenmerken van de persoon met een beperking. Juist deze individuele aandacht maakt het nodig dat de betrokken instantie deelneemt aan de VIR, zodat met andere betrokken professionals afgestemd kan worden. De professionals in dit prestatieveld komen bovendien bij de betrokken jeugdige thuis en hebben zodoende een beeld van wat er zich in het gezin van die jeugdige afspeelt. Daarom is het noodzakelijk dat de instanties in dit prestatieveld worden aangewezen. Instanties die in dit prestatieveld werkzaam zijn, zijn bijvoorbeeld instanties voor maatschappelijk werk, thuiszorginstellingen en bedrijven die huishoudelijke verzorging leveren, maar in sommige gemeenten wordt deze functie ook wel door de gemeentelijke gezondheidsdienst uitgevoerd. Medewerkers komen in veel gevallen (bijna) dagelijks en voor een langere periode bij de mensen thuis. Zij maken zodoende jeugdigen mee in hun thuissituatie en zullen in het kader van de VIR met name een signalerende rol vervullen.

Het zevende prestatieveld betreft het bieden van maatschappelijke opvang. Voor de VIR is met name de opvang van tienermoeders en de opvang van zwerfjongeren van belang. Het tienermoederschap en het ontbreken van een vaste woon- of verblijfplaats worden namelijk in artikel 7.1.4.1, onder d en h, van de wet expliciet als meldcriterium aangeduid. De professionals in de opvang voor deze groepen staan in nauw contact met de jeugdige en hebben daardoor zicht op

de achterliggende problematiek. En met het oog op de te verlenen opvang kan afstemming met andere professioneel betrokkenen noodzakelijk zijn.

In het negende prestatieveld zijn de verantwoordelijkheden van de gemeenten voor het verslavingsbeleid omschreven. De gemeenten hebben de verantwoordelijkheid om de maatschappelijke zorg op een geïntegreerde manier te verlenen. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de maatschappelijke begeleiding en de zorgsector voor de behandeling. Gemeenten voorzien hiertoe in ambulante verslavingszorg, bestaande uit ambulante hulpverlening gericht op verslavingsproblemen, en preventie van verslavingsproblemen. Als aanvulling op de aanwijzing van de instanties voor verslavingszorg in artikel 6.1.3, onder a, van dit besluit is het noodzakelijk om ook dit deel van de hulpverlening aan verslaafden aan te wijzen.

Paragraaf 6.2 Inrichting en beheer van de verwijsindex

De verwijsindex is ontworpen conform de NEN 7510 norm. Deze bevat richtlijnen en uitgangspunten voor het bepalen, instellen en handhaven van maatregelen die een organisatie dient te treffen ter beveiliging van de informatievoorziening. Dit betreft onder andere het beveiligingsbeleid, het beheer van de middelen voor de informatievoorziening, beveiligingseisen ten aanzien van personeel, fysieke beveiliging, toegangsbeveiliging en het onderhoud van de informatiesystemen. De organisaties waarop de norm zich richt variëren van individuele hulpverleners tot grote instanties. De te treffen maatregelen verschillen per type organisatie. Bij deze norm horen implementatiehandboeken voor verschillende organisatietypen. Samen met de implementatiehandboeken geeft de norm een leidraad voor het organisatorisch en technisch inrichten van informatiebeveiliging en biedt zo een basis voor vertrouwen in de zorgvuldige informatievoorziening bij en tussen de verschillende instanties.

De artikelen 6.2.1, 6.2.2 en 6.2.3 luiden overeenkomstig de artikelen 6i, 6j en 6k van het Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg (Stb. 2010, 302).

Paragraaf 6.3. Verwijsindexservicenummer (gebaseerd op 7.1.4.2, vierde lid, Jeugdwet)

Artikel 6.3.1

Om jeugdigen die niet beschikken over een burgerservicenummer toch te kunnen melden aan de verwijsindex, wordt voorzien in een zogenaamd verwijsindexservicenummer. Een meldingsbevoegde kan in dat geval de familienaam, de geboortedatum en het geslacht van de jeugdige aanbieden aan de verwijsindex. Deze gegevens gebruikt het systeem van de verwijsindex om aan de hand van een logaritmische berekening een identificerend nummer samen te stellen. Dit nummer, het verwijsindexservicenummer, wordt vervolgens gebruikt om de melding van de jeugdige te registreren in de verwijsindex.

Paragraaf 6.4 Gebruik burgerservicenummer

Deze paragraaf komt sterk overeen met het Besluit gebruik burgerservicenummer in de zorg, en wel volgens onderstaande vergelijkende tabel.

Uitvoeringsbesluit Jeugdwet	Besluit gebruik bsn in de zorg
6.4.1.1	3
6.4.1.2	4
6.4.1.3	6
6.4.1.4	7
6.4.1.5	8
6.4.1.6	9
6.4.1.7	10
6.4.2.1	15
6.4.2.2	16
6.4.2.3	18 tot en met 25 en 33

Artikel 6.4.1.1

De wet schrijft voor dat jeugdhulpaanbieders op hun verzoek worden opgenomen in de autorisatielijst, een soort register (artikel 7.2.7). Opname op de autorisatielijst staat uitsluitend open voor jeugdhulpaanbieders in de zin van de wet. Alleen zij zijn gerechtigd het burgerservicenummer via de sectorale berichtenvoorziening in de zorg (SBV-Z) te controleren en gebruiken; dit is ook het doel van de autorisatielijst. De bij wijze van aanvraag te overleggen gegevens en bescheiden vormen de grondslag voor de beoordeling of de aanvrager tot de gesloten groep gebruikers van de SBV-Z behoort. Bij ministeriële regeling wordt gepreciseerd welke gegevens overgelegd dienen te worden.

Artikel 6.4.1.2

De beoordeling of de aanvrager tot de gesloten groep gebruikers van de SBV-Z behoort, geschiedt, indien mogelijk, aan de hand van de eisen die bij of krachtens wet gesteld worden aan de hoedanigheid van jeugdhulpaanbieder. Hieronder volgt een overzicht van dergelijke vereisten.

Voor jeugdhulpaanbieders wordt getoetst aan:

- een toelating als bedoeld in artikel 5 van de Wet toelating zorginstellingen;
- een inschrijving in een register als bedoeld in artikel 3 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg;
- voor wat betreft een getuigschrift waaruit blijkt dat de aanvrager met goed gevolg het afsluitende examen heeft afgelegd van een opleiding tot een beroep waarop het stelsel van opleidingstitelbescherming in de zin van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg van toepassing is: het Centraal register beroepsopleidingen, bedoeld in artikel 6.4.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs.

Daarnaast kan voor beroepsuitoefenaars waarvan de opleiding krachtens artikel 34, eerste lid, van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg is geregeld of aangewezen, acht geslagen worden op het Kwaliteitsregister paramedici. De aanmelding voor dit register gebeurt weliswaar op vrijwillige basis, maar er wordt pas tot inschrijving overgegaan nadat een toets is uitgevoerd die overeenkomt met de toets voor het register van zorgaanbieders.

Artikel 6.4.1.3

In de autorisatielijst wordt een minimale set gegevens opgenomen. Het betreft de gegevens die noodzakelijk zijn om vast te kunnen stellen welke persoon of rechtspersoon opgenomen is, wat de grondslag voor de opname is en op welke wijze de geautoriseerde bereikt kan worden. Verder worden per geautoriseerde de toegangsmiddelen geadmistreerd. Bij ministeriële regeling kan nader worden bepaald welke gegevens daartoe in de autorisatielijst worden opgenomen. Tevens kan bij ministeriële regeling worden vastgelegd hoe de gegevens in de autorisatielijst worden verwerkt.

Artikel 6.4.1.4

Uit het oogpunt van de betrouwbaarheid van de autorisatielijst spreekt het voor zich dat een jeugdhulpaanbieder wijzigingen van gegevens op de autorisatielijst onmiddellijk doorgeeft aan de Minister van VWS.

Artikel 6.4.1.5 en 6.4.1.6

Opname op de autorisatielijst is in beginsel voor onbepaalde tijd. Verwijdering van de lijst gebeurt alleen op verzoek van geautoriseerde of als geautoriseerde niet langer jeugdhulpaanbieder is. Dit is bijvoorbeeld het geval bij overlijden van een individuele hulpverlener of opheffing van een instelling. Onvoorwaardelijke schorsing van de inschrijving in het BIG-register of de ten uitvoerlegging van een voorwaardelijke schorsing van de inschrijving in het BIG-register leidt van rechtswege tot schorsing van de inschrijving in het register van zorgaanbieders. In dat geval wordt de hulpverlener van de autorisatielijst uitgeschreven. Bij opheffing of beëindiging van de schorsing kan hij op aanvraag weer worden ingeschreven.

Artikel 6.4.1.7

De functie van de autorisatielijst is bij te houden wie gebruik mag maken van de SBV-Z. Desgevraagd zal de Minister van VWS aan de SBV-Z terstond laten weten of iemand op de autorisatielijst is opgenomen en of het toegangsmiddel waarmee de SBV-Z benaderd wordt niet ingetrokken of verlopen is.

Van (rechts)personen die geregistreerd staan als jeugdhulpaanbieder is boven elke twijfel verheven dat het een persoon is die het burgerservicenummer in overeenstemming met de wet mag gebruiken. Om die reden is het, onder meer voor jeugdigen of hun ouders, van belang dat de autorisatielijst openbaar is. Aangezien een certificaat ook in ander elektronisch verkeer dan met de SBV-Z benut kan worden, is tevens van belang dat aan de hand van de autorisatielijst de geldigheid van het certificaat nagegaan kan worden.

Artikel 6.4.2.1

De SBV-Z fungeert voor gebruikers in de zorgsector als toegangspoort tot de beheervoorziening voor het burgerservicenummer (BV-BSN). De SBV-Z is uit het oogpunt van verwerkingscapaciteit geplaatst tussen de gebruikers van het burgerservicenummer in de zorgsector enerzijds en de beheervoorziening voor het burgerservicenummer anderzijds. Mede vanuit ditzelfde oogpunt van verwerkingscapaciteit fungeert ook voor de jeugdhulpaanbieder de SBV-Z als toegangspoort tot de BV-BSN. De regels voor de SBV-Z zijn opgenomen in het Besluit gebruik bsn in de zorg en zijn analoog aan de regels van de BV-BSN zoals opgenomen in het Besluit burgerservicenummer. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij deze beide besluiten.

De centrale functie van de SBV-Z is dat jeugdhulpaanbieders via de SBV-Z kunnen nagaan:

- of aan een bepaald persoon al een burgerservicenummer is toegekend en zo ja, welk burgerservicenummer;
- aan welke persoon een bepaald burgerservicenummer is toegekend;
- of het document, met behulp waarvan een persoon zich identificeert, een document wettelijk identificatiedocument is in de zin van de Wet op de identificatieplicht.

De SBV-Z bevat zelf geen gegevensbestanden om bovenstaande vragen te kunnen beantwoorden, maar toetst de verificatievragen bij de BV-BSN. Vervolgens worden de verzochte inlichtingen door de SBV-Z aan de betreffende gebruiker geleverd. De toegangsmiddelen tot de SBV-Z spelen daarbij een cruciale rol. Aan de hand van het toegangsmiddel kan, zonodig in combinatie met raadpleging van de autorisatielijst, vastgesteld worden of de SBV-Z wordt benaderd door een jeugdhulpaanbieder.

Naast bovenstaande voorzieningen bevat de SBV-Z ook voorzieningen waarmee aan een jeugdige of zijn ouders een overzicht gegeven kan worden van het gebruik dat jeugdhulpaanbieders hebben gemaakt van de SBV-Z teneinde het burgerservicenummer van de betreffende jeugdige vast te stellen. Hiertoe wordt het gebruik van de SBV-Z geregistreerd. Hiervoor wordt ook wel de term «loggen» gebruikt. Bij het loggen worden gegevens bewaard over het gebruik van de SBV-Z, waaruit duidelijk wordt wie, wanneer, met welke gegevens het burgerservicenummer heeft geverifieerd via de SBV-Z.

Artikel 6.4.2.3

De SBV-Z fungeert voor gebruikers in de zorgsector als toegangspoort tot de in de Wabb geregelde beheervoorziening voor het burgerservicenummer (BV-BSN). De SBV-Z is uit het oogpunt van verwerkingscapaciteit geplaatst tussen de gebruikers van het burgerservicenummer in de zorgsector enerzijds en de beheervoorziening voor het burgerservicenummer anderzijds. Mede vanuit ditzelfde oogpunt van verwerkingscapaciteit fungeert ook voor de jeugdhulpaanbieders de SBV-Z als toegangspoort tot de BV-BSN. De regels voor de SBV-Z zijn opgenomen in het Besluit bsn-z en zijn analoog aan de regels van de BV-BSN zoals opgenomen in het Besluit burgerservicenummer. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij deze beide besluiten.

De centrale functie van de SBV-Z is dat jeugdhulpaanbieders via de SBV-Z kunnen nagaan:

- of aan een bepaalde persoon al een burgerservicenummer is toegekend en zo ja, welk burgerservicenummer;
- aan welke persoon een bepaald burgerservicenummer is toegekend;
- of het document, met behulp waarvan een persoon zich identificeert, een wettelijk identificatiedocument is in de zin van de Wet op de identificatieplicht.

De SBV-Z bevat zelf geen gegevensbestanden om bovenstaande vragen te kunnen beantwoorden, maar toetst de verificatievragen bij de BV-BSN. Vervolgens worden de verzochte inlichtingen door de SBV-Z aan de betreffende gebruiker geleverd. De toegangsmiddelen tot de SBV-Z spelen daarbij een cruciale rol. Aan de hand van het toegangsmiddel kan, zo nodig in combinatie met raadpleging van de autorisatielijst, vastgesteld worden of de SBV-Z wordt benaderd door een

jeugdhulpaanbieder.

Naast bovenstaande voorzieningen bevat de SBV-Z ook voorzieningen waarmee aan een jeugdige of zijn ouders een overzicht gegeven kan worden van het gebruik dat jeugdhulpaanbieders hebben gemaakt van de SBV-Z teneinde het burgerservicenummer van de betreffende jeugdige vast te stellen. Hiertoe wordt het gebruik van de SBV-Z geregistreerd. Hiervoor wordt ook wel de term «loggen» gebruikt. Bij het loggen worden gegevens bewaard over het gebruik van de SBV-Z, waaruit duidelijk wordt wie, wanneer, met welke gegevens het burgerservicenummer heeft geverifieerd via de SBV-Z.

Paragraaf 6.5 Beleidsinformatie

Artikel 6.5.1

Artikel 6.5.1 geeft voor beide ministers en de colleges aan welke categorieën van gegevens verwerkt mogen worden. Het artikel geeft in het eerste lid tevens aan dat gegevens die niet binnen de opsomming vallen, ook niet op grond van de artikelen 7.4.1 en 7.4.4 van de wet verwerkt mogen worden. Met een omschrijving van de categorieën van gegevens wordt aangesloten bij artikel 28, eerste lid, onder c, van de Wbp. Artikel 6.5.1. heeft daarbij betrekking op alle gegevens die verwerkt worden en op zowel de structurele als de incidentele verstrekkingen als bedoeld in de artikelen 7.4.2 en 7.4.3 van de wet. Voor de structurele verstrekking van gegevens vindt een nadere invulling en precieze definiëring van de gegevens plaats bij ministeriële regeling op grond van artikel 6.5.6.

Met gegevens betreffende de identiteit (onderdeel a) worden bijvoorbeeld bedoeld de geboortedatum, het geslacht en het BSN van de jeugdige en de ouders. Het is expliciet niet de bedoeling de herkomst of het geboorteland van de jeugdige en zijn ouders vast te leggen. Het gebruik van enkel een aanduiding is een trendbreuk met het huidige systeem, waarbij meer gedetailleerd geregeld is dat het geboorteland van de jeugdige of diens ouders vastgelegd wordt. Voor een dergelijke detaillering bestaat, zo is gebleken, onvoldoende noodzaak. Om die reden beperkt onderdeel b zich tot het enkele feit of een jeugdige een niet-westerse allochtoon is. De daarvoor te hanteren criteria zullen gebaseerd worden op de criteria die thans gehanteerd worden en die opgenomen zijn in het huidige gegevenswoordenboek beleidsinformatie jeugdzorg. Door een dergelijke beperking en met een dergelijke algemene "ja/nee" aanduiding, is er geen sprake meer van het verwerken van gegevens betreffende ras zoals bedoeld in artikel 16 van de Wbp. Daarvoor is de aanduiding te weinig specifiek. De aanduiding wel of niet westerse allochtoon is noodzakelijk om inzicht te verkrijgen in volume en zwaarte van de benodigde jeugdhulp, waarbij het percentage jeugdigen van niet-westerse allochtonen een belangrijke indicator blijkt te zijn voor met name zwaardere vormen van jeugdhulp.

Bij de in onderdeel d bedoelde gegevens gaat het bijvoorbeeld om de datum van het besluit tot het verlenen van een voorziening door het college, de aanvangsdatum en einddatum van het verlenen van preventie of jeugdhulp, de datum waarop de kinderrechter de kinderbeschermingsmaatregel heeft opgelegd, de datum van de aanmelding voor jeugdreclassering enzovoorts. Bij de doorlooptijden gaat het bijvoorbeeld om de periode die verstrijkt tussen een rechtelijke uitspraak over een kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering en het begin van uitvoering van die uitspraak. Doorlooptijden zijn met name van belang in verband met de daarvoor opgestelde normen, zoals de zogeheten Kalsbeeknormen. Dit zijn de in 2001 vastgestelde landelijke richtlijnen voor doorlooptijden, waarbij is opgenomen binnen welke termijnen bepaalde taken moeten zijn afgehandeld door de diverse ketenpartners.

Onderdeel f over de aard van de preventie, jeugdhulp, kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering ziet op bijvoorbeeld gegevens over de gehanteerde methode of vorm van jeugdhulp, welke kinderbeschermingsmaatregel is opgelegd en de modaliteit van de jeugdreclassering.

De gegevens zoals bedoeld onder d, e en f, zullen, zowel afzonderlijk als gezamenlijk, direct of indirect informatie opleveren over de gezondheid als bedoeld in artikel 16 van de Wbp en eveneens informatie bevatten over strafrechtelijke gegevens. Alleen al het feit dat sprake is van bijvoorbeeld jeugdreclassering omvat onvermijdelijk al de informatie dat een strafrechtelijke afdoening

plaatsgevonden heeft. En ook de aard van de jeugdhulp en de aanduiding (naam) van de instelling, zullen informatie over de gezondheid op kunnen leveren. Om die reden kan (en zal) sprake zijn van het verwerken van bijzondere gegevens als bedoeld in artikel 16 van de Wbp. Het gaat bij de onderdelen d, e en f overigens om zogenaamde 'uitwendige' gegevens. Het is nadrukkelijk niet toegestaan om ten behoeve van de beleidsdoelen inhoudelijke gegevens te verwerken zoals bijvoorbeeld het strafbare feit dat aan jeugdreclassering ten grondslag heeft gelegen, de aard van een psychiatrische stoornis of de mate van een eventuele verstandelijke beperking. Voor zover het om bijzondere gegevens gaat, zullen deze dan ook beperkt dienen te blijven tot zogenaamde 'uitwendige' gegevens. De noodzaak tot het verwerken van enkele bijzondere gegevens valt, met name omdat het om "uitwendige" gegevens gaat, samen met de noodzaak om de niet-bijzondere gegevens te verwerken ten behoeve van de beleidsinformatie en de invulling en naleving van de artikelen 7.4.1 en 7.4.4 van de wet.

Het tweede lid biedt de mogelijkheid om een nadere precisering aan te brengen in de te verwerken gegevens. Deze mogelijkheid sluit aan bij de gekozen opzet voor beleidsinformatie met beleidsinformatie "op maat" voor de ministers en de colleges. Het voornemen is om ten aanzien van bijvoorbeeld de aard en wijze van uitvoering van de preventie, jeugdhulp, kinderschermingsmaatregel of jeugdreclassering nadere voorschriften te stellen en de daarbij te gebruiken aanduidingen exact te omschrijven. Dit voorkomt dat ongewenst of onbedoeld (inhoudelijke) bijzondere gegevens verwerkt worden.

Artikel 6.5.2

Eerste lid

Een nieuwe informatie-routeringsvoorziening zal het verzamelen, routeren en structureel verstrekken van gegevens aan de ontvangers eenvoudiger en met minder uitvoeringslasten mogelijk maken. Zoals uit de begripsomschrijving in artikel 1.1 ook blijkt, zorgt de informatie-routeringsvoorziening ervoor dat de gegevens van de verstrekker veilig en zorgvuldig bij de juiste ontvanger terechtkomen. Met het woord 'veilig' wordt bedoeld dat de gegevens worden beschermd tegen oneigenlijk gebruik; het woord 'zorgvuldig' ziet op de juistheid van de gegevens. Daarbij wordt geen nieuwe of extra database aangelegd: de routeringsvoorziening verzamelt de gegevens bij de leveranciers, filtert de juiste gegevens voor de ontvangers en stuurt de gegevens door naar de ontvangers. Andere verwerkingen vinden niet plaats binnen de routeringsvoorziening. Er is geen zelfstandige opslag van gegevens in het kader van het verstrekken van gegevens. Een dergelijke gemeenschappelijke voorziening die enkel de gegevens routeert draagt ook bij aan de beheersbaarheid van informatiebeveiligingsrisico's.

Tweede lid

Gemeenten dienen voor hun beleidsinformatie gebruik te maken van de centrale informatie-routeringsvoorziening. Hiermee wordt voorkomen dat van jeugdhulpaanbieders, aanbieders van preventie, gecertificeerde instellingen het AMHK of de raad voor de kinderscherming door een of meerdere gemeenten gevraagd wordt om de reeds aangeleverde gegevens nog eens te produceren.

Artikel 6.5.3

Omdat er bij de voorziening sprake is van het verwerken van persoonsgegevens (o.a. (tijdelijk) verzamelen en routeren) is het nodig de verantwoordelijken aan te wijzen, met name in het kader van informatiebeveiliging. Daarom wordt in artikel 6.5.3 expliciet bepaald dat de Ministers van VWS en VenJ gezamenlijk de verantwoordelijke in de zin van de Wbp zijn voor de informatie-routeringsvoorziening.

Artikel 6.5.4

Artikel 6.5.4 benadrukt het beginsel van dataminimalisatie en sluit daarmee bijvoorbeeld aan bij artikel 11, eerste lid, van de Wbp dat de te verwerken gegevens niet bovenmatig mogen zijn. Dataminimalisatie is tevens een onderdeel van de laatste volzin van artikel 13 van de Wbp. De routeringsvoorziening draagt er zorg voor dat het bsn versleuteld wordt. Dit artikel beoogt geen nadere regels te stellen over informatiebeveiliging. Voor de routeringsvoorziening bestaan in dit kader reeds het Besluit voorschrift informatiebeveiliging rijksdienst 2007, het Voorschrift

informatiebeveiliging rijksdienst- bijzondere informatie, de NEN-normen 27001 en 27002 en de departementale beveiligingsrichtlijnen. De ontvangers, de ministers en de colleges, zullen onder eigen verantwoordelijkheid een gegevensbestand ten behoeve van de taken van art. 7.4.1 van de wet aanleggen. Deze gegevensbestanden vallen buiten het bereik van de routeringsvoorziening.

Artikel 6.5.5

Dit artikel spreekt van 'persoonsgegevens' in plaats van - zoals andere artikelen - 'gegevens'. Het begrip 'persoonsgegevens' is enger dan 'gegevens'. Gegevens, niet zijnde persoonsgegevens, behoeven niet geanonimiseerd te worden. Zij zijn immers niet tot personen te herleiden. Slechts persoonsgegevens behoeven anonimisering.

Geanonimiseerde gegevens die zodanig bewerkt zijn dat de gegevens niet meer tot personen te herleiden zijn, vallen niet onder de werking van dit artikel. Zij mogen met het oog op het signaleren van lange termijn trends langer worden bewaard dan vijf jaar.

Artikel 6.5.6

Dit artikel biedt een grondslag voor een precieze omschrijving van de te verstrekken gegevens. De Ministers van VWS en van VenJ zullen een minimale dataset betreffende alle jeugdigen ontvangen. Daarnaast zal de Minister van VenJ enkele gegevens ontvangen specifiek over jeugdbeschermingsmaatregelen of jeugdreclassering. Gemeenten zullen de minimale dataset en aanvullende gegevens ontvangen voor de jeugdigen die op grond van het woonplaatsbeginsel onder de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen.

Het tweede lid biedt de mogelijkheid om een informatieprotocol vast te stellen. Bij de nadere uitwerking van een dergelijk protocol zal waar mogelijk aangesloten en voortgebouwd worden op het thans bestaande gegevenswoordenboek beleidsinformatie jeugdzorg.

Bij de opstelling van een informatieprotocol zal eveneens aangesloten worden bij de reeds bestaande de Wbp-Gedragscode voor Onderzoek en Statistiek van de Vereniging voor Beleidsonderzoek (VBO), de Vereniging voor Statistiek en Onderzoek (VSO) en de MarktOnderzoekAssociatie.nl (MOA). Veel gemeenten zijn reeds lid van de VSO. Aansluiting bij deze gedragscode biedt nadere waarborgen voor de verwerking van persoonsgegevens.

De minimale dataset komt tegemoet aan de behoefte aan informatie van het Rijk in verband met de stelselverantwoordelijkheid. De stelselverantwoordelijkheid is naar analogie van de Zorgbalans van het Ministerie van VWS vertaald in drie algemene systeemdoelen:

- Het stelsel waarborgt een goede kwaliteit van jeugdhulp;
- Het stelsel waarborgt de toegankelijkheid van jeugdhulp;
- Het stelsel waarborgt betaalbaarheid van jeugdhulp.

De systeemverantwoordelijkheid van VenJ kent een aantal andere accenten in vergelijking met die van VWS. Dit houdt onder andere verband met de rol van de rechterlijke macht en van de raad voor de kindbescherming in het ketenproces van de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Dit leidt ertoe er dat over jeugdigen die te maken krijgen met gecertificeerde instellingen, meer informatie wordt uitgevraagd. Deze informatie wordt waar nodig opgenomen in de aanvullende dataset JB/JR. De aanvullende dataset voor en van gemeenten moet de meest voorkomende verantwoordingsvragen van gemeenten aan jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen samenvatten, zodat wordt voorkomen dat jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen een dienst op tien verschillende manieren moet verantwoorden. Het niet standaardiseren van deze informatie heeft geleid onder meer tot hoge transactiekosten in de Wmo.

Hoofdstuk 7 Financiën en verantwoording

Paragraaf 7.1 Ouderbijdrage

De regeling ten aanzien van de ouderbijdrage is gebaseerd op de regeling voor de ouderbijdrage in de Wjz. Het wordt redelijk geacht dat onderhoudsplichtigen bijdragen in de kosten van jeugdhulp, wanneer door de overheid een deel van het onderhoud en de verzorging bij verblijf buiten het gezin wordt overgenomen. De ouderbijdrage ziet op de ouders, waaronder in de wet ook worden verstaan de stiefouders en anderen die de jeugdige als behorend tot hun gezin verzorgen en opvoeden. Voor de duidelijkheid zijn de verwekker van een kind tegen wie een vaderschapsactie is toegewezen (artikel 394 Boek 1 van het BW) en degene die samen met de ouder het gezag uitoefent over een jeugdige in het onderhavige artikel expliciet vermeld (artikel 8.2.1 van de wet). Zij zijn ten aanzien van hun kinderen onderhoudsplichtig en blijven dat ook wanneer hun kind om welke reden dan ook niet meer thuis woont. Deze verantwoordelijkheid van de ouders voor hun kinderen enerzijds en besparing van de verzorgingskosten anderzijds vormen de uitgangspunten voor de ouderbijdrage. De hoogte van de ouderbijdrage zoals deze onder de Wjz was verschuldigd, is in onderhavig besluit overgenomen. Wel geldt voor jeugdhulp die voorheen AWBZ- of Zvw-gefinancierde zorg was, nu voor de ouders van de betreffende jeugdigen ook een ouderbijdrage wordt ingevoerd. Het gaat om de volgende aantallen jeugdigen:

hulp buiten het gezin	aantal jeugdigen
Jeugdzorg met verblijf	15.000
Pleegzorg	20.000
Zvw-zorg met verblijf	5.000
AWBZ-zorg met verblijf	10.000
Totaal	50.000

Het gemiddelde bedrag dat ouders betalen is ca. € 900,= per jaar. Hierbij is verondersteld dat uit alle leeftijdsgroepen evenveel jeugdigen buiten het gezin hulp ontvangen. Hierbij is tevens ermee rekening gehouden dat de helft van het aantal jeugdigen uit bovenstaande tabel daghulp of andere vormen van deeltijdopvang ontvangt, voor deze groep is de ouderbijdrage de helft van het voltijdsbedrag (ca. € 1.200 per jaar). Verder is nog van belang dat bij de huidige regeling voor de ouderbijdrage voor ca. 25% van de jeugdigen de ouderbijdrage oninbaar blijkt te zijn en daarom buiten invordering wordt gesteld.

Artikel 7.1.1

Dit artikel is overgenomen van artikel 70 van het Uitvoeringsbesluit Wjz. Het tweede lid strekt ertoe om de ouderbijdrage te koppelen aan de algemene prijsontwikkelingen.

Artikel 7.1.2

In dit artikel zijn op grond van artikel 8.2.1, vierde lid, onder d, van de wet uitzonderingsgronden opgenomen voor het verschuldigd zijn van een ouderbijdrage. Het eerste lid ziet op het geval dat de ouder bij het bestuursorgaan dat met de inning is belast een bezwaarschrift heeft ingediend tegen de plaatsing van hun kind bij een jeugdhulpaanbieder in het kader van vrijwillig verblijf. Een bezwaar tegen vrijwillige hulpverlening zal moeten worden gehonoreerd, maar de jeugdhulp kan dan nog gedurende de bezwaartermijn van zes weken worden voortgezet. Voor deze jeugdhulp zal geen bijdrage zijn verschuldigd. Dit is anders in het geval van een kindbeschermsmaatregel waaruit per se verblijf buiten het gezin voortvloeit. Het tweede lid is overgenomen uit de Wjz en houdt in dat als een rechter aan de niet-verzorgende ouder of stiefouder een alimentatiebijdrage oplegt, deze ouder of stiefouder dan niet ook nog een ouderbijdrage verschuldigd is.

Artikel 7.1.3

Dit artikel is overgenomen uit het Uitvoeringsbesluit Wjz. Het geeft het bestuursorgaan dat met de inning van de ouderbijdrage is belast de opdracht om de betaling van de ouderbijdrage in een aantal specifieke gevallen buiten invordering te stellen. Anders dan in het Uitvoeringsbesluit Wjz is

er echter voor gekozen om het bestuursorgaan in deze specifieke gevallen geen beleidsvrijheid toe te kennen. Het bestuursorgaan mag in deze gevallen niet tot invordering overgaan, omdat al bij voorbaat vaststaat dat betaling van een ouderbijdrage (vrijwel) onmogelijk is. Dit artikel regelt deze gevallen. Naast de genoemde situaties heeft het bestuursorgaan dat met de inning is belast op grond van artikel 8.2.4, tweede lid, van de wet de reeds mogelijkheid om bij uitzondering af te zien van het innen van de (volledige) verschuldigde ouderbijdrage, indien het innen van een ouderbijdrage zou leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.

Het gaat ten eerste om algemene bijstand op grond van de Wet werk en bijstand (onder a) die wordt verstrekt aan alleenstaanden die, hoewel zij kinderen hebben, een uitkering als alleenstaande zonder kinderen ontvangen, omdat de kinderen uit huis zijn geplaatst. Dit kan ook het geval zijn als de bijdrageplichtige in een inrichting verblijft. Een inrichting is een instelling die zich blijkens haar doelstelling en feitelijke werkzaamheden richt op het bieden van verpleging of verzorging van de aldaar verblijvende hulpbehoevenden of op het bieden van een slaapgelegenheid waarbij de mogelijkheid wordt geboden van hulpverlening of begeleiding gedurende meer dan de helft van ieder etmaal (artikel 1, onder g, Wet werk en bijstand).

Daarnaast gaat het om asielzoekers (onder b) en TBS-gestelden die zak- en kleedgeld ontvangen (onder c), die een in de onderdelen b of c genoemde uitkering ontvangen en gedetineerden, waaronder jeugdigen die jeugddetentie ondergaan en PIJ-ers (onder d). Onder categorie c vallen ook degenen die zijn opgenomen in een inrichting voor de verpleging van ter beschikking gestelden en die geen zak- en kleedgeld ontvangen op grond van Reglement verpleging ter beschikking gestelden. Het betreft ook patiënten die met een inbewaringstelling of een rechterlijke machtiging op grond van de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen zijn opgenomen. Voor alle categorieën is de voorwaarde dat zij daarnaast geen (ander) inkomen mogen hebben, zoals bijvoorbeeld een inkomen uit vermogen. Indien zij wel een ander inkomen hebben, staat immers niet bij voorbaat vast dat zij geen ouderbijdrage kunnen betalen. Om deze reden is met zoveel woorden in de onderdelen b en d opgenomen dat er geen sprake mag zijn van ander inkomen. Onder c is deze toevoeging niet noodzakelijk, omdat het Reglement verpleging ter beschikking gestelden bepaalt dat slechts zak- en kleedgeld mag worden toegekend indien de ter beschikking gestelde geen inkomen heeft.

De besluiten om ouders een ouderbijdrage op te leggen of buiten invordering te stellen zijn besluiten in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Dit betekent dat bezwaar en beroep voor de ouders en andere belanghebbenden openstaat tegen deze besluiten. Indien een ouder bijvoorbeeld van mening is dat hij valt onder één van de categorieën van buiteninvorderingstelling, kan hij onder overlegging van de bewijsstukken een aanvraag doen voor het buiten invordering stellen van de aan hem opgelegde ouderbijdrage. Tegen een negatief besluit van het betrokken bestuursorgaan kan hij bezwaar aantekenen en eventueel daarna beroep instellen. Het bestuursorgaan kan zo nodig met een beroep op artikel 8.2.4 van de wet inlichtingen vragen die nodig zijn voor de vaststelling en inning van de ouderbijdrage.

Artikel 7.1.4

Dit artikel stelt regels omtrent de berekening van het aantal dagen dat de ouderbijdrage is verschuldigd. De dag van vertrek wordt niet meegerekend als dag waarover de bijdrage is verschuldigd, omdat dit niet past bij de achtergrond van het systeem, dat uitgaat van besparing. Voor de duidelijkheid zij vermeld dat dit artikel ziet op zowel verblijf gedurende het gehele etmaal als op verblijf gedurende een deel van een etmaal (zie ook artikel 7.1.1, eerste lid, onder b).

Artikel 7.1.5

De invordering van niet tijdig betaalde ouderbijdragen volgt de procedure die in titel 4.4 van de Algemene wet bestuursrecht is opgenomen voor de invordering van bestuursrechtelijke geldschulden.

Paragraaf 7.2 Financiële verantwoording

Veel instellingen die onder de Jeugdwet vormen van jeugdhulp gaan leveren vallen nu al onder de WTZi en waarschijnlijk, als het instellingen zijn die ook voor de doelgroep 18+ werkzaam zijn, geldt dit ook in de toekomstige situatie. Het ligt daarom voor de hand de huidige regelgeving rond het jaardocument uit het Uitvoeringsbesluit WTZi zoveel mogelijk over te nemen. Bovendien hebben instellingen die vormen van jeugdhulp leveren die nu onder de Wet op de jeugdzorg vallen te maken met vergelijkbare regels. Om deze redenen is ervoor gekozen de regelgeving op dezelfde wijze vorm te geven als in de WTZi.

Deze paragraaf komt sterk overeen met het Uitvoeringsbesluit WTZi en wel volgens onderstaande vergelijkende tabel.

Uitvoeringsbesluit Jeugdwet	Uitvoeringsbesluit WTZi
7.2.1	7.1
7.2.2	7.1
7.2.3	7.3
7.2.4	7.4
7.2.5	7.5
7.2.6	7.7

Hoofdstuk 8 Wijziging in andere algemene maatregelen van bestuur

In dit hoofdstuk zijn wijzigingen in andere amvb's opgenomen met het oog op het AMHK. Dit betreft met name het Besluit maatschappelijk ondersteuning. In een afzonderlijk Invoeringsbesluit Jeugdwet zullen wijzigingen in terminologie en wijziging van andere amvb's worden geformuleerd. Door de overige wijzigingsbepalingen op te nemen in een Invoeringsbesluit, wordt voorkomen dat met de onderhavige amvb al vooruit wordt gelopen op aanstaande wijzigingen van die andere amvb's.

Artikel 8.1 Besluit maatschappelijke ondersteuning

C

Artikel 6.1

Eerste lid

Het AMHK heeft wettelijke taken in het verstrekken advies en informatie in situaties van vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling, neemt meldingen in ontvangst en doet onderzoek naar aanleiding van een melding van (vermoeden van) huiselijk geweld en kindermishandeling. Voor de uitvoering van de taken van het AMHK is het van groot belang dat het AMHK herkenbaar en toegankelijk is. De wijze waarop hiervoor wordt zorg gedragen wordt overgelaten aan het college. Voor iedereen die zorgen maakt over situatie waarin sprake kan zijn van huiselijk geweld en kindermishandeling, moet duidelijk zijn waar hij of zij terecht kan.

Tweede lid

Op grond van het tweede lid dient het AMHK aangesloten te zijn op één door het college beschikbaar te stellen landelijk telefoonnummer. Eén landelijk nummer bevordert de bekendheid van de AMHK's en de meldingsbereidheid. Het telefoonnummer dient 24 uur per dag en 7 dagen per week bereikbaar te zijn en daarnaast beschikbaar in situaties waar onmiddellijke uitvoering van taken is geboden. Dat betekent in ieder geval dat in spoedeisende situaties het AMHK zijn taken direct moet kunnen uitvoeren. Gemeenten bepalen met elkaar hoe deze bereikbaarheid en beschikbaarheid in acute gevallen wordt vormgegeven, bijvoorbeeld in de vorm van een crisisteam of een AMHK. Waar het om gaat is dat in acute gevallen de voorwaarden voor deskundigheid en kwaliteit en termijnen ook gelden en dat indien nodig actie kan worden ondernomen als de veiligheid van het slachtoffer direct in het geding is. Gemeenten en het veld zullen met elkaar moeten komen tot een formulering wanneer er sprake is van acute gevallen en hoe hier buiten kantooruren mee om te gaan (ondersteuningsprogramma AMHK). Dat kan dan opgenomen worden in het handelingsprotocol.

Derde lid

Op grond van het derde lid dient het AMHK de wijze waarop zij haar wettelijke taken uitvoert schriftelijk vast te leggen. Het AMHK kan op grond van de artikelen 12b en 12c Wmo bij de uitoefening van haar taken persoonsgegevens verwerken, eventueel zonder toestemming van de betrokkene. Het AMHK dient ingevolge het derde lid ieder geval schriftelijk vast te leggen op welke wijze zij waarborgt dat persoonsgegevens slechts worden verwerkt verenigbaar met het doel waarvoor deze persoonsgegevens verzameld zijn. Tevens dient het AMHK aan te geven hoe daarop wordt toegezien.

Voorts is bepaald dat schriftelijk wordt vastgelegd op welke wijze artikel 6.2 wordt uitgevoerd. Dat artikel ziet allereerst op de beschikbaarheid voor het AMHK van deskundigheid in algemene zin en van een arts met deskundigheid op het gebied van kindermishandeling in het bijzonder. Daarnaast ziet artikel 6.2 op de onafhankelijke uitvoering van de taken rond melding, onderzoek en informeren van andere instanties. De opdracht om de uitvoering van die verplichting schriftelijk vast te leggen, vormt een waarborg voor een zorgvuldige en transparante uitvoering.

Artikel 6.2

Eerste lid

Voor de uitvoering van zijn taken dient het AMHK over voldoende deskundigheid te beschikken. Dit volgt uit artikel 12k Wmo juncto 4.1.1, tweede lid, Jeugdwet, op grond waarvan het AMHK zich op zodanige wijze dient te organiseren, zich kwalitatief en kwantitatief zodanig van personeel en materieel te voorzien en zorg te dragen voor een zodanige verantwoordelijkheidstoedeling, dat een en ander leidt of redelijkerwijs moet leiden tot een verantwoorde uitvoering van de taken. In artikel 6.2 van het onderhavige besluit wordt expliciet aan het college opgedragen om ervoor te zorgen dat ten behoeve van een AMHK voldoende deskundigheid beschikbaar is over huiselijk geweld en kindermishandeling. Op basis van de wet zal het AMHK indien nodig forensische medische (pediatrische) expertise in moeten schakelen. Daarnaast zal het AMHK moeten beschikken over expertise op het gebied van specifieke vormen van geweld zoals eengerelateerd geweld, huwelijksdwang, vrouwelijke genitale verminking, ouderenmishandeling, seksueel geweld in huiselijke kring of stalking.

Expliciet is voorgeschreven dat voor het AMHK een arts met deskundigheid op het gebied van kindermishandeling beschikbaar moet zijn. Bij vermoedens van kindermishandeling waarbij medische problematiek een rol speelt, bijvoorbeeld wanneer sprake is van lichamelijk letsel, ernstige of acute levensbedreigende situaties voor kinderen en psychiatrische- of verslavingsproblemen, zal een deskundige arts ingezet moeten worden. Op grond van artikel 6.1, tweede lid, van dit besluit zal het AMHK in spoedeisende situaties zijn taken direct moeten kunnen uitvoeren. Dit omvat ook de inzet van een deskundige arts, in situaties waarin dat nodig blijkt te zijn.

Voor zover een arts door het AMHK wordt ingezet bij de uitvoering van een van de wettelijke taken van het AMHK, zijn de wettelijke verplichtingen en bevoegdheden van het AMHK van toepassing op de arts. Dit betreft onder meer de bevoegdheid om indien noodzakelijk zonder toestemming van betrokkenen persoonsgegevens te verzamelen. Hiermee is de juridische positie van de arts binnen het AMHK geborgd.

De meerderheid van de artsen met specifieke deskundigheid op het gebied van kindermishandeling, is geregistreerd bij de vereniging vertrouwensartsen kindermishandeling (VVAK), die een eigen beroepsregistratie heeft. De VVAK is voornemens zich in te zetten voor wettelijke erkenning van de titel van vertrouwensarts op grond van de Wet BIG. Voor jeugdhulpaanbieders, gecertificeerde instellingen en het AMHK wordt een kwaliteitskader ontwikkeld, waarin de norm van de verantwoorde werktoedeling wordt geconcretiseerd. De verschillende relevante partijen (beroepsverenigingen, brancheorganisaties, cliëntenorganisaties) worden betrokken bij de ontwikkeling van dit kwaliteitskader (zie ook de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel voor de Jeugdwet, pag. 46). Het kwaliteitskader biedt handvatten voor de toepassing van de norm van verantwoorde werktoedeling, waarbij geldt dat een geregistreerde professional wordt ingezet, tenzij werktoedeling aan anderen niet leidt tot kwaliteitsverlies of het noodzakelijk is anderen dat werk toe te delen. Onder geregistreerde professionals wordt in dit kader verstaan, hulpverleners die zijn geregistreerd in het kwaliteitsregister jeugd of in het BIG-register. Het VVAK wordt betrokken bij de ontwikkeling van dit kwaliteitskader.

Tweede lid

De taken als bedoeld in artikel 12a, derde lid, van de wet betreffen het verwerken van meldingen, het doen van onderzoek en het inschakelen van andere instanties. Het is van groot belang dat deze taken door het AMHK onafhankelijk worden uitgevoerd. Het AMHK zal onbevooroordeeld moeten zijn en geen andere belangen dan de belangen van de jeugdige en het gezin mogen een rol spelen. Aangezien het college verantwoordelijk is voor de organisatie van het AMHK, is het aan het college om er zorg voor te dragen dat hiermee rekening wordt gehouden. Zo zal bijvoorbeeld moeten worden voorkomen dat een AMHK medewerker die een onderzoek uitvoert naar vermoedens van mishandeling in een bepaald gezin, ook rechtstreeks betrokken is of was bij hulpverlening of de uitvoering van kinderbescherming of jeugdreclassering in datzelfde gezin. Dit sluit overigens niet uit dat de persoon die het onderzoek uitvoerde, nadat het onderzoek is afgesloten in een andere hoedanigheid betrokken wordt bij datzelfde gezin.

Artikel 6.3

Eerste en tweede lid

In verband met het belang van de melder en het belang van degene waarop de melding betrekking heeft om zo spoedig mogelijk duidelijkheid te verkrijgen over de verdere behandeling van de melding, is in het eerste lid de termijn voor het vaststellen of de melding aanleiding geeft tot nader onderzoek, gesteld op vijf dagen. De uiterste termijn waarbinnen het AMHK zijn oordeel moet hebben gevormd is in het tweede lid bepaald op tien weken. Dit betekent dat het onderzoek dat wordt ingesteld naar aanleiding van een melding uiterlijk binnen die termijn dient te zijn afgerond. Indien het AMHK constateert dat de situatie voor een slachtoffer ernstig en of bedreigend is, zal het AMHK indien nodig ook tijdens de onderzoeksfase, direct moeten handelen.

Derde lid

Vanwege de complexe problematiek van huiselijk geweld en kindermishandeling is een zorgvuldige besluitvorming van groot belang. Het college dient hiervoor zorg te dragen. Het derde lid maakt het mogelijk om over de wijze van besluitvorming door het AMHK nadere regels te stellen bij ministeriële regeling. Dit zou bijvoorbeeld nodig kunnen zijn als het ontbreekt aan de nodige landelijke uniformiteit met betrekking tot de wijze waarop AMHK's naar aanleiding van een melding overgaan tot het doen van een onderzoek.

Artikel 6.4

De bevoegdheden van het AMHK kunnen ingrijpend zijn voor degenen die betrokken zijn of worden bij (vermoedens van) huiselijk geweld of kindermishandeling. Daarom wordt kenbaarheid (het wat), inzichtelijkheid (het hoe) en uniformiteit van de werkwijze bij de uitvoering van de taken van het AMHK van groot belang geacht. Daarom is het van belang dat het handelen van het AMHK zoveel mogelijk transparant en uniform, waardoor de werkwijze (zoals de besluitvormingsprocessen) inzichtelijk wordt. Uitgangspunt in het werk van het AMHK is een zo groot mogelijke openheid naar de bij de melding betrokken personen. Dit is een vereiste op grond van de regelgeving inzake de bescherming van persoonsgegevens. Maar ook voor het aanvaarden van vrijwillige hulpverlening kan het doorslaggevend zijn dat het AMHK in openheid communiceert over zijn taken en bevoegdheden en over de mogelijke vormen van hulpverlening. Wanneer geweld plaats vindt binnen een afhankelijkheidsrelatie, kan het cruciaal zijn dat niet alleen de dader en het slachtoffer betrokken worden bij de hulpverlening, maar ook bijvoorbeeld andere gezinsleden.

Tweede lid

Voor betrokkenen dient volstrekt duidelijk te zijn wat zij kunnen verwachten van het AMHK, welke werkwijze daarbij wordt gehanteerd, op welke wijze de verwerking en verstrekking van persoonsgegevens plaatsvindt en hoe wordt omgegaan met klachten. Dit artikel bevat daartoe een algemene en actieve informatieverplichting voor het AMHK ten behoeve van iedere, bij een advies of melding betrokken persoon, waaronder de adviesvrager, de melder, degene op wie de melding betrekking heeft (de gemelde) en degene die in verband met een melding om informatie wordt gevraagd zoals een (huis- of school)arts of een leerkracht. Bij de toepassing van deze verplichting kan gedacht kan worden aan folders en het mondeling informeren van de betrokkene bij het eerste contact.

Derde lid

Op grond van de artikelen 34 en 35 van de Wbp dient het AMHK in principe inlichtingen te verstrekken over de herkomst van de melding. Artikel 12e van de Wmo maakt enkele belangrijke uitzonderingen op dat uitgangspunt. Het AMHK dient bij de uitvoering van zijn taken namelijk rekening te kunnen houden met de wens van melders en anderszins betrokkenen om anoniem te blijven ten opzichte van degenen op wie de melding betrekking heeft. In het geval van kindermishandeling door een gezinslid kan dit bijvoorbeeld gaan om de jeugdige en zijn gezin, maar het kan ook een derde betreffen die als (vermoedelijke) pleger wordt gemeld. Wanneer een melder niet anoniem kan blijven ten opzichte van genoemde personen zou dit een belemmering kunnen vormen voor de meldingsbereidheid of de bereidheid om informatie aan het AMHK te verstrekken. Daarnaast kan het bekend worden van de identiteit van de melder leiden tot blokkering van het onderzoek naar de melding of tot represailles richting de melder en/of slachtoffer.

Op grond van artikel 12e, vierde lid, van de Wmo kunnen bij amvb regels worden gesteld omtrent de gevallen waarin het bekendmaken van de identiteit van de persoon die het huiselijk geweld of kindermishandeling of het vermoeden daarvan heeft gemeld of van de persoon van wie informatie in het kader van het onderzoek is verkregen, achterwege kan blijven. Daarvan is in deze bepaling gebruik gemaakt teneinde een zorgvuldige en inzichtelijke afhandeling van meldingen op dit punt te waarborgen, alsmede een uniforme toepassing van de Wbp te bewerkstelligen.

In onderdeel a van het derde lid is bepaald dat inlichtingen over de herkomst van persoonsgegevens die naar aanleiding van een melding zijn verkregen van bepaalde personen alleen onder bepaalde voorwaarden mogen worden gegeven. Het gaat dan om personen die in een beroepsmatige, hulpverlenende of pedagogische relatie staan tot de het (vermoedelijke) slachtoffer of zijn huiselijke kring staan. Met pedagogische relatie wordt een professionele pedagogische relatie bedoeld. De identiteit van die personen mag alleen worden bekendgemaakt als dit geen bedreiging vormt of kan vormen voor die personen, hun medewerkers of het (vermoedelijke) slachtoffer of zijn huiselijke kring of wanneer dit de vertrouwensrelatie met de huiselijke kring waartoe het (vermoedelijke) slachtoffer behoort niet ernstig verstoort of kan verstoren. Het bekendmaken van de identiteit blijft niet alleen achterwege voor de (mogelijke) pleger, maar voor een ieder. Dit om te voorkomen dat via derden alsnog de identiteit van de melder bekend zou worden. Wat betreft de grond "ernstige verstoring van de vertrouwensrelatie met de huiselijke kring waartoe het (vermoedelijke) slachtoffer behoort" zij opgemerkt, dat daarbij niet het belang van de bescherming van degene die in een beroepsmatige, hulpverlenende of pedagogische relatie staat tot het (vermoedelijke) slachtoffer of de huiselijke kring waartoe het behoort voorop staat, maar dat van het betrokken slachtoffer en in samenhang daarmee, van degene op wie de melding betrekking heeft. Het behoud van contact van beroepsbeoefenaren als bijvoorbeeld een huis- of schoolarts met deze personen is voor het slachtoffer van evident belang. Het voorkomen van een ernstige verstoring van de vertrouwensrelatie met de beroepsbeoefenaar, is gelegen in de afhankelijkheidsrelatie van het slachtoffer ten opzichte van die personen, die als zodanig het contact tussen het slachtoffer en de beroepsbeoefenaar kan belemmeren of zelfs onmogelijk maken, waardoor de continuïteit van de hulpverlening bedreigd wordt.

Met de toevoeging 'ernstige' is beoogd te benadrukken dat niet in alle gevallen uitgegaan dient te worden van een problematische verstoring van de vertrouwensrelatie. Het is zeer goed denkbaar dat een professional die een melding overweegt, mede aan de hand van een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, in een zorgvuldig, open gesprek met de betrokkenen uitlegt waarom hij overweegt om contact op te nemen met het AMHK zonder dat dit de vertrouwensrelatie met de huiselijke kring van het (vermoedelijke) slachtoffer onder druk zet.

In onderdeel b is geregeld dat andere personen zoals familie, burens en kennissen die een melding doen, niet door het AMHK bekendgemaakt mogen worden, behalve met hun instemming. Anonimiteit ten opzichte van het AMHK wordt overigens in geen van de bovengenoemde gevallen geregeld. Bij anonieme meldingen ontbreekt de mogelijkheid om nadere informatie van de melder te verkrijgen, hetgeen een zorgvuldig onderzoek en beoordeling van de melding bemoeilijkt. Het AMHK schat per anonieme melding in of zij op basis van een ingeschatte bedreiging van het slachtoffer alsnog over zal gaan tot het onderzoeken en beoordelen van de melding.

Artikel 6.5

Op grond van artikel 12k van de Wmo is onder andere artikel 4.1.9 van de Jeugdwet van overeenkomstige toepassing op het AMHK. Dat betekent dat het AMHK een vertrouwenspersoon in de gelegenheid zijn taak uit te oefenen en dat bij amvb regels worden gesteld met betrekking tot de taken en bevoegdheden van vertrouwenspersonen en de verplichtingen van het AMHK. Door nu de artikelen 4.3.3 tot en met 4.3.6 van het Uitvoeringsbesluit Jeugdwet inzake de vertrouwenspersoon van overeenkomstige toepassing te verklaren, dient het AMHK:

- betrokkenen te informeren over de vertrouwenspersoon die aan hen op hun verzoek ondersteuning kan verlenen (4.3.3 Uitvoeringsbesluit Jeugdwet),
- de vertrouwenspersoon vrije toegang dient te verschaffen tot ruimte waar betrokkenen kunnen verblijven (4.3.4 Uitvoeringsbesluit Jeugdwet),
- de vertrouwenspersoon de informatie en de faciliteiten dient te verschaffen die deze nodig heeft voor de uitoefening van zijn taak (4.3.5 en 4.3.6 Uitvoeringsbesluit Jeugdwet).

Artikel 6.6 Beleidsinformatie

Op basis van de gegevens die op grond van artikel 12m Wmo worden verstrekt verkrijgt het Rijk als stelselverantwoordelijke inzicht in het functioneren van het jeugdstelsel. Daarnaast verkrijgt het college inzicht in de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde beleid. Hierbij wordt uitgegaan van een zo beperkt mogelijke dataset die geen persoonsgegevens bevat. Het gaat om de aantallen gegeven adviezen, ontvangen meldingen en verrichte onderzoeken, om de uitkomst van de onderzoeken, om wat er vervolgens eventueel is ingezet aan hulpverlening en de hoedanigheid van degene die heeft gemeld.

Het betreft informatie over het aantal meldingen van (een vermoeden van) huiselijk geweld of kindermishandeling, het aantal gegeven adviezen bij (een vermoeden van) huiselijk geweld of kindermishandeling, het aantal verrichte onderzoeken naar (een vermoeden van) huiselijk geweld of kindermishandeling. Het betreft informatie over de hoedanigheid (specificatie bij beroepsmatige meldingen, en niet beroepsmatige meldingen) van de persoon die contact heeft opgenomen met het AMHK in verband met kindermishandeling of huiselijk geweld of een vermoeden daarvan. Het betreft tevens informatie over het aantal meldingen waarbij langer dan vijf dagen wordt gewacht op de start van het onderzoek, de doorlooptijd vanaf de binnenkomst van een melding tot de start van het onderzoek en doorlooptijd van het AMHK onderzoek, vanaf start onderzoek tot einde onderzoek. Daarnaast gaat het om het resultaat van het onderzoek naar aanleiding van het onderzoek en het vervolg voor de jeugdige of het gezin na afronding van het onderzoek.

De exacte gegevens die verstrekt moeten worden, de wijze waarop de gegevens moeten worden geregistreerd en verstrekt, de tijdvakken waarop de gegevens die worden verstrekt betrekking hebben en de termijnen waarbinnen de gegevens moeten worden verstrekt worden niet geregeld in het besluit, maar bij ministeriële regeling. Daarbij kan tevens een te gebruiken informatieprotocol worden vastgesteld. Ten aanzien van de wijze waarop de gegevens moeten worden geregistreerd en verstrekt, verdient overigens opmerking dat van belang is dat deze wijze waarborgt dat de gegevens niet tot een persoon herleidbaar zijn.

Artikel 8.2

Door de intrekking van de Wjz komen twee delegatiebepalingen die een grondslag vormen voor het Besluit verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, te vervallen. Voor de duidelijkheid zij vermeld dat artikel 4.1.7, vierde lid, van de Jeugdwet daarvoor in de plaats komt. Dit doet overigens niets af aan de overige bepalingen waarop dat besluit berust.

Artikelen 8.3 en 8.4

De wijzigingen in de artikelen 8.3 en 8.4 zijn van technische aard en vloeien voort uit de wijzigingen die artikel 8.2 aanbrengt in het Besluit verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Artikel 8.5

De jeugd-ggz valt in het nieuwe stelsel onder de Jeugdwet. Met het oog op de overheveling van de geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen onder de achttien jaar vanuit de Zvw naar de gemeente wordt deze vorm van zorg geschrapt als geneeskundige zorg waarop een jeugdige ingevolge artikel 11 van de Zvw in samenhang met 2.4 van het Besluit Zorgverzekering recht heeft. Hetzelfde geldt voor ernstige enkelvoudige dyslexiezorg; ook hiervoor draagt de gemeente de verantwoordelijkheid in het nieuwe stelsel.

Artikel 8.6

Met het oog op de overheveling van de zorg in verband met een verstandelijke beperking, een psychische stoornis en zorg inhoudende begeleiding, persoonlijke verzorging, kortdurend verblijf en het met begeleiding en, op grondslag verstandelijke handicap, met behandeling samenhangende vervoer van en naar een instelling als bedoeld in artikel 10 vanuit de AWBZ naar de gemeente, worden deze vormen van zorg geschrapt als aanspraak in de zin van artikel 6 van de AWBZ in samenhang met de artikelen 4, 5, 9a en 10 van het Besluit zorgaanspraken AWBZ. Ook deze vormen van zorg vallen straks onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Een klein deel van de ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen met een verstandelijke beperking blijft echter achter in de AWBZ. Dit is de langdurige intensieve zorg waarbij permanent toezicht nodig is ter

voorkoming van escalatie of ernstig nadeel bij gedragsproblemen, omdat de verzekerde zelf niet in staat is om op relevante momenten hulp in te roepen, of waarbij behoefte is aan 24 uur per dag zorg rondom de verzekerde in verband met een gebrek aan regie.

Hoofdstuk 9 Slotbepalingen

Artikel 9.1

De onmiddellijke inwerkingtreding van artikel 3.2.1 hangt samen met de onmiddellijke inwerkingtreding van artikel 3.4 van de wet, waarop artikel 3.2.1 berust. Verwezen wordt naar de toelichting op artikel 12.6 (oud) in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel Jeugdwet.⁴

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

drs. M.J. van Rijn

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

F. Teeven

⁴ Kamerstukken II 2012/13, 33 684, nr. 3, p. 258.